

Maandblad, jaargang 53, februari 2019

Versijnt elke maand behalve in augustus

Verantwoordelijke uitgever + afzendadres:

Jolien Lafaut, Oostendsesteenweg 217A - B-8000 Brugge

P 409100 - Afgiftekantoor: Gent X

Tijdschrift Toelating - Gesloten verpakking
9000 Gent X - B-35

bpost

PB-PP|B-35
BELGIE(N) - BELGIQUE

Pluimvee

2

Pluimveeloket gelanceerd op Agriflanders

In memoriam:
Prof. M. Debruyckere

- Oproep Landsbond aan braadkippensector heeft zijn doel niet gemist
- Ethnomarketing: een nieuwe markt onder onze neus
- Interview met Felix Lambrecht: een boeiende terugblik op onze sector

Verberk Stalrichting

Sterk in techniek. Slim in uitvoering.

www.vsi.be
info@vsi.be

Peter Sichien
+32 477 740 759
Johan van Heule
+32 475 62 36 75
Bart Vangampelaere
+32 475 62 36 73
Lex Steurs
+32 479 25 73 96

www.roxell.com

www.fancom.com

www.ziehl-abegg.com

VSI² met vestiging te Aalter
09 325 75 15
info@vsi2.be

Europese Pluimvee Services-België

Stationsstraat 37 bus 3
3582 BERINGEN

JULLIE VANGBEDRIJF (In samenwerking met E.P.S.-België)

- ✓ Wij laden/lossen alle soorten kippen en pluimvee.
- ✓ Wij leveren eerste kwaliteit.
- ✓ Stipte bediening; juiste tijd en juiste plaats.
- ✓ Onze ervaring is uw garantie.

Tel & Fax +32 (0) 3 82 86 708 • **GSM** + 32 (0) 495 86 83 80 • **Email** Tempogroep@gmail.com

Beste lezer, in dit magazine vind je een terugblik op Agriflanders. Het is vooral een relatiebeurs geworden voor de pluimveesector, waar zeer veel van gedachten gewisseld kon worden, maar iemand die op zoek was naar innovaties binnen de sector bleef toch wat op zijn honger zitten. Het was voor ons ook een uitgelezen moment om eens gemoedelijk met heel wat politieke en maatschappelijke vertegenwoordigers in gesprek te gaan. Wat mij vooral ook opviel bij gesprekken met pluimveehouders zijn de toenemende problemen op vlak van vergunningen en handhaving. Ongelooflijk veel pluimveehouders hebben problemen met bezwaren van burens, controles milieu-inspectie en andere instanties. Naar aanleiding van een aantal concrete problemen hebben we intussen al overleg gehad met het kabinet van de bevoegde minister. Ook de gesprekken met zowel Hilde Vautmans als Tom Vandekendelaere, beiden Europarlementariër, hebben reeds tot initiatieven geleid rond het dossier Oekraïne. Samen zoeken ze draagvlak bij collega's van andere Europese landen om binnen de commissie het associatieverdrag met Oekraïne te herbekijken.

Een veel besproken item was ook de verwarring die ontstaan is rond de Sanitel identificatie en registratie en vooral de impact van bepaalde keuzes. We betreuren sterk dat bepaalde personen verkeerde informatie de wereld insturen en hiermee sommige pluimveehouders voor grote financiële risico's plaatsen, dit ondanks de duidelijke communicatie vanuit het FAVV, DGZ, BFA e.a.

Ook tijdens de beurs was er opnieuw een actie van 'animal rights' op een bedrijf en, zoals we van hen bijna gewoon zijn, hebben ze zich weer vergrepen aan inbraak, manipulatie en schending van privacy. Terwijl ze zelf schrijven dat er geen onwettelijkheden zijn vastgesteld, toch laat de overheid dit allemaal gebeuren. Minister Weyts sprak deze week schande over taxichauffeurs die in de straat van zijn woonplaats manifesteerden, op de openbare weg NBI, maar geen woord wanneer zijn 'bevrienden' zomaar rechtsregels overtreden. Ook hierover hebben we de minister van Landbouw gevraagd voor de sector op te komen en eens publiekelijk duidelijk te stellen dat dergelijke praktijken niet kunnen. Binnenkort overleggen we samen met andere organisaties en betrokkenen over welke stappen we kunnen ondernemen tegen deze wanpraktijken.

BROEIERIJ - COUVOIR VERVAEKE - BELAVI

**Doe beroep
op meer dan
80 jaar traditie
en innovatie**

Tel: +32 51 40 03 58   www.vervaekebelavi.be   info@vervaekebelavi.be

INHOUD

10 Gezien op Agriflanders

Met volle beurshallen, tevreden standhouders, veel bezoekers en ruim bijgewoonde studiedagen: de Agriflanders editie 2019 was een succes. Pertinent aanwezig waren de broeierijsector en de veevoedersector. Maar ook de stallenbouwers en inrichters waren sterk aanwezig. Op onze rondgang in de diverse hallen vielen er ons een aantal standen, producten of diensten op. Een impressie.

22 Interview met Filix Lambrecht

Jarenlang uithangbord van de pluimveedagen en tientallen jaren redactielid van Pluimvee, Felix is voor onze pluimveehouders niet alleen een éminence grise maar ook een levende legende. Ondanks zijn 88 jaar heeft hij niet alleen nog een montere fysiek maar is ook nog bijzonder fris en helder van geest. We blikken graag samen met hem geboeid terug op onze sector die hij nog altijd op de voet blijft volgen.

26 Nieuwe markt ligt onder onze neus

In moeilijke tijden gaat elke sector op zoek naar nieuwe markten. En soms blijkt die nieuwe markt helemaal niet ver weg te zijn maar bijna onder onze neus te liggen. We moeten ze alleen leren en willen zien. VLAM organiseerde daarom een seminarie over etnomarketing, gefocust het vermarkten van producten naar de consument van Turkse en Marokkaanse afkomst.

Colofon

Pluimvee is een uitgave van de Vereniging Voorlichting Pluimveehouders, vzw (VVP).

Hoofdredactie: Luc Maertens
Burgemeester Maenhautstraat 73 - Merelbeke
Tel. 09.252.36.77 – 0498 040691 - lucmaertens@skynet.be

Redactieleden: Ir. Johan Zoons, Dirk Mertens, Drs E. Pierré, Jaak Reyners, Ir. Karolien Langendries, Ir. Luc Maertens, Prof. Dr. Marc Heyndrickx, Martijn Chombaere, Danny Coulier, Clem Reynders, Dr. ir. Evelyne Delezue, Ir. Bruno Vandorpe

Administratie VVP: Jolien Lafaut
Oostendsesteenweg 217A - 8000 Brugge - Tel. 0474.619808
secretariaat@pluimvee.be - BTW BE 0406 909 555

Abonnementen: Jolien Lafaut - secretariaat@pluimvee.be
Steeds voor een jaargang: 100€ (België) - Buitenland: prijs op aanvraag

Advertenties: Luc Maertens - 0498 040691
advertenties@pluimvee.be

Verantwoordelijke uitgever: Jolien Lafaut
Oostendsesteenweg 217A - 8000 Brugge

Drukkerij: Vanhalst - Nijverheidsweg 21, 9820 Merelbeke
09 221 12 41 - info@drukkerij-vanhalst.be

Website Pluimvee: www.pluimvee.be

Overname artikels: alle bijdragen en advertenties verschijnen onder de verantwoordelijkheid van de inzender. Overname van artikels uit deze periodiek is enkel toegestaan mits toestemming van de redactie.

Disclaimer: Pluimvee is een uitgave van VVPvzw, opgesteld om te voorzien in de informatiebehoefte onder pluimveehouders. Wij wijzen iedere aansprakelijkheid ten aanzien van de juistheid, volledigheid en actualiteit van de geboden informatie uitdrukkelijk van de hand. VVP is niet aansprakelijk voor het gebruik van de informatie in deze publicatie.

3 Standpunt	22 Interview
4 Inhoud	26 Etnomarketing
5 Actualiteit oproep	28 Juridisch
7 Vakbeurs Agriflanders	30 Stalbrand
10 Gezien op Agriflanders	32 Diergeneeskunde
15 Pluimveeloket	34 Jaaroverzicht
16 Studiedag MSD	37 Kort nieuws
18 Berichten	38 Marktprijzen
20 Voederconversie	

Agenda

- 15 februari 2019:** Statutaire vergadering provincie Antwerpen in domein Te Putte in Kasterlee.
- 8 maart:** Statutaire vergadering provincie West Vlaanderen in domein 'De Vossenbergh' te Hoogdele.
- 22 maart:** Statutaire vergadering provincie Limburg.
- 29 maart:** Statutaire vergadering provincie Oost Vlaanderen in feestzaal 'Breughel' te Beervelde.
- 2 april:** Studiedag recente ILVO onderzoeksresultaten pluimvee, te Melle.

Oproep Landsbond aan braadkippensector heeft zijn doel niet gemist

tekst en beeld: Martijn Chombaere

Eind november was er, ondanks dat de feestdagen in het vooruitzicht kwamen, weinig reden tot feeststemming bij heel wat braadkippenhouders. De braadkippenprijzen waren in vrije val door het overaanbod en door verminderde slachtcapaciteit omwille van de feestdagen. Veel eieren die reeds in de broedmachines lagen hadden nog geen afzetkanaal gevonden. Om een verdere crisis af te wenden deed de Landsbond dan ook een warme oproep die duidelijk zijn doel niet voorbij heeft gesloten.

Crisis nakend

De laatste jaren waren er telkens diverse externe factoren die de Belgische braadkippensector enigszins ondersteunden. Onder meer de salmonella problematiek in Brazilië, de AI problematiek in Nederland, de omschakelingen die plaats vonden in Nederland naar het conceptgebeuren waardoor er een grotere vraag naar Belgisch kippenvlees kwam vanuit Nederlandse slachterijen,... Nu Brazilië terug volop probeert te exporteren, er voorlopig geen problemen zijn inzake AI en de grote druk vanuit Oekraïne stevig begint door te wegen, zijn deze ondersteunende zaken helaas weggevallen.

Vanaf half september ging de braadkippenprijs dan ook in vrije val. Het feit dat

de maand hierop, op maart na, de maand waarin de meeste eendagskuijken braad (25.250.201) werden opgezet, stemden de vooruitzichten alvast niet positief. Vergeleken met oktober 2017 (21.303.135) betekende dit een stijging van maar liefst 18,53 %. Wetende dat de slachterijen een verminderde slachtcapaciteit hadden door toedoen van de feestdagen, creëerde dit samen met de verhoogde opzet van oktober voor een overaanbod. Het was zelfs in die mate dat er al heel wat broedeieren in de broedmachines lagen terwijl er nog geen afzetkanaal gevonden was en braadkippen die ondanks dumpingprijzen moeilijk van de hand gingen. De braadkippenprijzen tuimelden verder naar historische diepte (zie figuur).

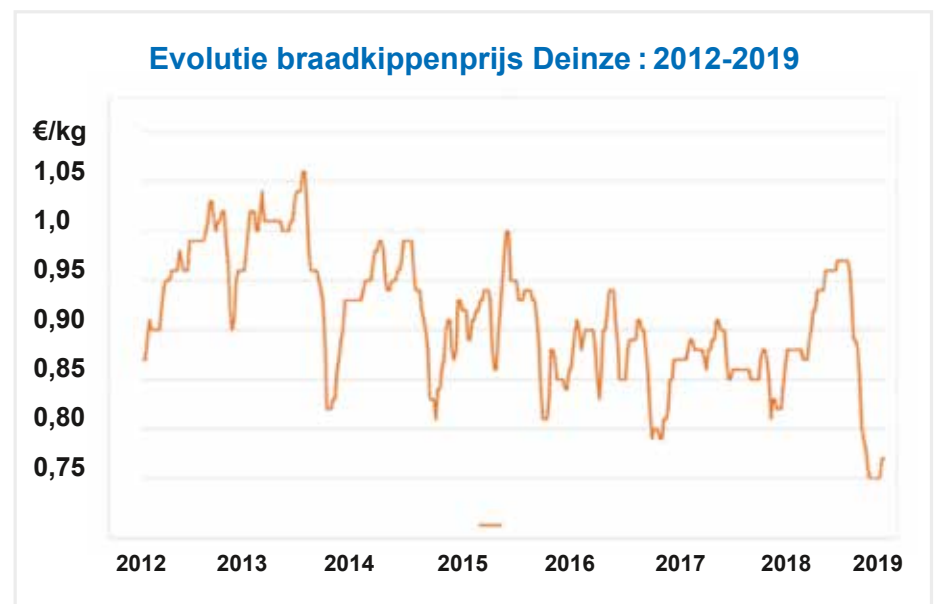
Oproep Landsbond

Om een verdere crisis af te wenden deed de Landsbond dan ook een oproep aan de braadkippenhouders om duidelijke afspraken te maken met de veevoederleverancier of slachterij qua planning

Martijn Chombaere: "Een betere afstemming van de opzet naargelang de marktvraag loont".

om één week op te schuiven en een aangepaste bezettingsdichtheid toe te passen. De Landsbond richtte zich niet enkel tot de braadkippenhouders, ook

aan de veevoedersector, slachterijen en broeierijen werd gevraagd om hun verantwoordelijkheid in deze op te nemen om een malaise te voorkomen.

Doel niet gemist

Heel wat braadkippenhouders waren zich bewust van de impasse waarin de sector zich verkeerde en troffen dan ook de nodige maatregelen. "Doch beseffen sommige braadkippenhouders pas hoe slecht het gaat in de sector eens ze hun afrekening zien", zegt Danny Coulier,

voorzitter van de Landsbond. Het grote voordeel van de braadkippensector zijn de korte cycli waardoor er via een collectief gebeuren, zoals een week extra leegstand, op korte termijn 14 % braadkippen uit de markt kunnen gehaald worden. In november 2018 werden er 18.837.815 eendagskuikens opgezet, maar liefst 14,35 % lager dan in november 2017. Deze trend zette zich verder door, waarbij er in december 2018 zo'n 7,28 % minder eendagskuikens braad zijn opgezet in vergelijking met december 2017 (zie tabel).

Vergelijking van de opzet ééndagskuikens braad in 2017 en 2018

Maand	2017	2018	% verschil
Oktober	21.303.135	25.250.201	+18,35
November	21.995.556	18.837.815	-14,35
December	22.291.871	20.669.269	-7,28

Mede dankzij de oproep van de Landsbond mogen we toch stellen dat het

aantal opzetten van eendagskuikens braad sterk gedrukt werd, dit liet zich

ook voelen op de braadkippenprijs. In plaats van verder weg te zakken, bleef deze maar liefst 6 weken na elkaar dezelfde prijs noteren, door de feestperiode heen, ondanks het overaanbod en de verminderde slachtcapaciteit. De braadkippenprijs noteert nu zelfs al enkele weken terug positief, niet verwonderlijk aangezien er binnen enkele weken er zelfs een licht tekort zou zijn aan de slachthaken. Dit zal logischerwijs zijn effect hebben op de prijszetting. Daarentegen is voorzichtigheid geboden om geen overaanbod te creëren en is het belangrijk dat braadkippenhouders in de toekomst vlugger in collectief reageren op dergelijke marktsituaties om de markt van vraag en aanbod beter in balans te houden. "Hoop dat braadkippenhouders nu beseffen dat meer soms ook minder betekent, door afhankelijk van de markt juist een lagere bezetting of een langere periode leegstand te hanteren, ze uiteindelijk er net meer eraan zullen verdienen", benadrukt een tevreden voorzitter.

www.bigdutchman.de

ALLES IN ÉÉN HAND

Voor de moderne vleeskuikenhouderij.

Wij bieden u een productassortiment, dat geen wensen open laat: voer, water, klimaat, luchtreiniging en nog veel meer. Overtuigt u zich zelf – we doen u graag een voorstel.

<ul style="list-style-type: none"> voerverzorging van silo tot voerpan waterverzorging van watervat tot drinknippel klimaattechniek van luchtventiel tot klimaatcomputer electra van meter- en schakelkast tot sensor en ventilator innovatieve luchtreinigingssystemen 	<ul style="list-style-type: none"> innovatieve warmtewisselaar veelzijdige verwarmings- en koelsystemen begeleiding van de planning tot de inbedrijfname competente service uit één hand en in de buurt
--	---

Stalinrichtingen - Equipement d'étables

Nieuw

FAGROTEC b.v.b.a., Tel. +32 (0) 51 69 79 19, info@fagrotec.be, www.fagrotec.be

Agriflanders: vier dagen passie voor landbouw

Van 10 tot 13 januari had in Flanders Expo de tweejaarlijkse vakbeurs "Agriflanders" plaats. We beginnen even met een kritische noot. Op de promotieaffiche van de vakbeurs was geen plaats voor een kip. Op de bewuste affiche leunt een olijk zwijntje, met strikje, over de afsluiting van een weide waarin koeien grazen. Maar van kippen geen spoor. Nochtans maakt de pluimveehouderij een wezenlijk onderdeel uit van de vakbeurs. Een dertigtal, met onze sector direct of onrechtstreeks gerelateerde bedrijven, bewijst dat Agriflanders toch ook voor een stuk "onze" vakbeurs is. Maar voor de rest niets dan lof voor een perfecte organisatie die volgend jaar ook instaat voor een nieuwe editie van de Agridagen.

Veel schoon volk

De openingsdag, donderdag 10 januari, werd in de vroege avond afgesloten met het Agriforum. Een uitgebreide happening met receptie en een drietal toespraken waarop de beau monde van de landbouwsector massaal aanwezig was. Zelden zoveel schoon volk op een forum gezien. Een heuse dixielandband zette meteen de vrolijke toon.

Als eerste gastspreker mocht Joke Schauvliege, Vlaams minister van Om-

Bij de exposanten uit de pluimveesector ging het er goeddelijk aan toe. De ideale plek om te netwerken.

geving, Natuur en Landbouw, opdraven. "Landbouw is passie," begon de minister en ze verwees naar de gemotiveerde inzet van standhouders en bezoekers die samen de motor zijn van ons voedingsstelsel.

De buitenwereld is zich niet altijd bewust van de impact van de landbouwsector op onze samenleving. Schauvliege putte uit het jongste landbouwrapport waarin we kunnen lezen dat Vlaanderen nog 23.000 land- en tuinbouwbedrijven telt die samen goed zijn voor een productiewaarde van 5,4 miljard euro. De sector is goed voor 12% van de export. De omzet is nog veel belangrijker: 61 miljard. De complete voedingssector is goed voor 150.000 banen.

Landbouwer zijn betekent vandaag dat je ondernemer bent maar een ondernemer moet kunnen terugvallen op begeleiding. De minister vernoemde het ILVO en projecten zoals Food Pilot.

De sector staat voor uitdagingen. Een eerlijk inkomen staat voorop. Er moet ruimte zijn om te blijven boeren in een tijdsvak waarin iedereen het steeds vaker heeft over ons wispelturig klimaat, dat in 2018 met de uitzonderlijke droogte voor grote problemen zorgde. "Ik kan hier nog veel knelpunten en uitdagingen opsommen zoals Map 6 maar ik wil hier stoppen," aldus Schauvliege "Agriflanders betekent tenslotte ook vier dagen feest voor de agrarische sector."

Johan Thijs: ondernemer van het jaar

Johan Thijs stond als tweede spreker op de agenda. Hij werd aangekondigd als CEO van de KBC Groep maar intussen hebben we hem via de economische krant, "De Tijd", ook leren kennen als de pas verkozen ondernemer van het jaar.

Thijs wees er op dat land- en tuinbouw binnen zijn instelling altijd belangrijk zijn

geweest. "De landbouw," zei Thijs, "zit in het DNA van onze bank. In Vlaanderen is ons aandeel in de financiering goed voor 75%; er staan voor 3 miljard euro kredieten uit in land- en tuinbouw. Wij steunen projecten zoals Farm Café, een inspiratieplatform met 4.500 unieke bezoekers. We zijn met Cera/KBC partner in het innovatiesteunpunt. Recent werden de bekroonde projecten voorgesteld in de 5 provincies met in totaal 2.500 mensen."

"Zonder naïef te zijn mogen we toch van optimisme gewagen in de sector. De landbouw wordt getypeerd door mensen met veerkracht en dynamisme. De evolutie die we de voorbije jaren hebben meegemaakt is niet van wit naar grijs maar van wit naar zwart gerealiseerd door ondernemers puur sang."

"Als bank hebben we regionale kantoren gesloten maar de bereikbaarheid is er niet op verslechterd. Via ons call centrum kunnen onze mensen alle dagen terecht met vragen en problemen. Na een bevestiging bleek dat deze dienst spontaan werd uitgeroepen tot het beste communicatieplatform."

Manager van het jaar en CEO van KBC Johan Thijs: "Landbouwers bezitten veerkracht en dynamisme."

"We staan voor grote uitdagingen. Er is de impact van het klimaat, de internationale spanningen die een weerslag hebben op de export, de volatiliteit van het inkomen. Maar uitdagingen houden ook opportuniteiten in."

50 exposanten geweigerd

Beursvoorzitter Georges Van Keerbergh-

Georges Van Keerberghen wees op het succes van de beurs. Vijftig exposanten moesten wegens plaatsgebrek geweigerd worden.

hen sloot het rijtje. "De beurs blijft succesvol. We hebben 50 exposanten wegens plaatsgebrek moeten weigeren. We hadden ook problemen met de varkensprijskampen en dito veiling. Wegens de varkenspest konden die niet doorgaan. Maar de innovatieve oplossing - een veiling van varkens online - heeft tot ieders tevredenheid gewerkt. Van Keerberghen besloot met een speciaal woord van dank aan het adres van Jules Van Liefveringhe, de man die bij de opstart van Agriflanders - toen nog Agriflora - met steun over de brug kwam om het initiatief alle slaagkansen te geven.

Pluimveehouderij sterk aanwezig

De pluimveehouderij vonden we op Agriflanders overwegend in de strategisch belangrijke hal 1. Achteraan maakte onze organisatie haar opwachting met een gezellige stand waar, tijdens het degusteren van een advocaatje, aan netwerken werd gedaan. In de stand was ook het januarinummers beschikbaar. Extra blikvanger was de doorkijkkast met jonge, vitale kuikens.

Nieuw tijdens deze editie van Agriflanders was dat alle diensten en bedrijven rond Arvesta (voorheen Aveve) samengebracht werden in hal 6 met ondermeer John Deere, Spoomans,, Aveve, Arvesta, Sanac...

In de stand van onze organisatie kreeg een doorkijkbox met jonge kuikens veel aandacht.

Korte Keten

Tussen 4 mei en 12 mei heeft in Vlaanderen de week van de korte keten plaats. Bedrijven die actief zijn op het vlak van de korte keten kunnen hun eventuele activiteit aankondigingen op www.week-vandekorteketen.be

In iedere provincie is een aanspreekpunt. Het project krijgt de steun van de provincies, VLAM, steunpunt Korte Keten, Departement Landbouw en Visserij. Tijdens de week staan hoefwinkels, boeren- en streekmarkten, zelfpluktuinen, afhaalautomaten, voedselteams en voedselabonnements in de belangstelling.

Een warme oproep voor de "korte keten" die dit jaar in mei een eigen week organiseert.

Bioforum: kans voor mobiele slachteenheid?

BioForum onderzoekt de mogelijkheid om een mobiele slachteenheid op te richten voor het slachten en/of versnijden van pluimvee, varkens, schapen, geiten

of runderen op de boerderij. Een mobiele slachteenheid is een vrachtwagen die het mogelijk maakt om autonoom te slachten en te versnijden op de hoeve. De dieren worden ter plaatse verdoofd,

geslacht, gekoeld, versneden.

Via een enquêteformulier konden geïnteresseerden op Agriflanders aangeven in hoeverre ze interesse hebben.

ALGEMENE VERGADERING, OP VRIJDAG 15 FEBRUARI 2019 in Domein De Putte - Houtum 50, 2460 Kasterlee,

Op het programma

19.00u	Onthaal met koffie en gebak
20.00u	Inleiding en voorwoord door de voorzitter
20.15u	Toekomstperspectief voor de pluimveehouderij door Peter Van Horne, pluimvee-econoom aan Wageningen Universiteit
21.30u	Netwerkmoment

Graag tot dan!

Deelnemen is gratis, inschrijven verplicht. Graag een seintje voor 5 februari 2019 via pluimvee.antwerpen@gmail.com met vermelding van het aantal personen.

Gezien op Agriflanders

tekst en beeld: Luc Maertens

Met volle beurshallen, tevreden standhouders, veel bezoekers en ruim bijgewoonde studiedagen: de Agriflanders editie 2019 was een succes. Pertinent aanwezig waren de broeierijsector en de veevoedersector. Maar ook de stallenbouwers en inrichters waren sterk aanwezig. Op onze rondgang in de diverse hallen vielen er ons een aantal standen, producten of diensten op. Hierna een vrijblijvende impressie.

ARVESTA

In de imposante hal 6 waren alle bedrijven van de groep AVEVE samengebracht om voortaan onder de naam ARVESTA door het leven te gaan. Spormans, tot vorig jaar ook nog actief in de vermeerdering, opfok en broeierij focust zich voortaan enkel op het produceren van kwaliteitsvoerders voor braadkippen, opfok en moederdieren. In plaats van vroeger als een integrator te werken wordt nu in partnerschap met gespecialiseerde partners samengewerkt. Hierdoor kan er meer ingezet worden op innovatie en specialisatie. De pluimveevoeders worden voortaan enkel in Aalter gefabriceerd waar geïnvesteerd werd in de nieuwste technieken zoals een vacuümcoater en speciale maaltechnieken voor structuurvoerders.

Om de transitie sterk in de kijker te stellen pakte Arvesta groots uit. Op een nocturne werd de nieuwe structuur, met de groepering van de 40 merken, en hun aangepaste werkwijze en planning voorgesteld aan de pluimveesector.

Deze Arvesta hal was al een beurs op zich waar men naast specifiek advies op vele domeinen ook kon kennismaken met een interactieve jobstand, animatie en showcooking. Special "guests" als Dina Tersago en Belgisch kampioen wielrennen Yves Lampaert waren ingehuurd. De sportievelingen konden er proberen om op een koersfietssimulator boerenzoon Lampaert te verslaan.

Aanzuren drinkwater

Jodoco (Geldenaken) presenteerde zijn doseerapparatuur om zijn zure mengsels aan het drinkwater toe te voegen. De organische zuren in het JodoPlume mengsel claimen om de darmgezondheid te bevorderen en natte mest te voorkomen. De toegevoegde betaine moet leververvetting voorkomen. Als alternatief voor antibiotica wordt een kuur met Laurax, bestaande uit korte en middellange vetzuren en etherische oliën, in het drinkwater aanbevolen. Gezien er met zuren gewerkt wordt en een ideale pH ingesteld moet worden, wordt de initiële instelling van de apparatuur door de firma uitgevoerd.

Powerfogger

Op de stand van Frans Veugen Bedrijfshygiëne maakten we kennis met de Powerfogger 100. Deze krachtige vernevelaar wordt bekomen doordat de techniek van de vacuumpomp gecombineerd wordt met een enorm krachtige ventilator die de fijne nevel over een lengte van meer dan 100 m kan verplaatsen. Deze verplaatsbare fogger kan geconfigureerd worden naargelang de ruimte. Na gebruik spoelt en reinigt de machine zich automatisch.

Ontsmetten van broedeieren

Schippers pakte o.a. uit met de MS Hatchfog Ultra. Door gebruik te maken van ultrasonische verneveling van het desinfectiemiddel bekomt men een droge ontsmetting van de broedeieren. De vernevelaar is mobiel, robuust en zorgt voor een gelijkmatige desinfectie in de ruimte waar de broedeieren verzameld zijn.

Flow slider

Op de stand van Droeshaut NV (Achel) was een grote mobiele ventilator tentoongesteld (Multifan Tramontana) die flexibiliteit (op grote wielen) combineert met hoge prestaties in veeleisende omstandigheden. Ook het voer overflow-systeem, de **flow slider**, ontworpen voor de Valenta voerpan trok onze aandacht. Hiermee is het mogelijk om circa 1,5 kg vers voeder te doseren per voerpan waarbij ongeveer een 0,5kg over de rand stroomt om de voeropname van de kuikens te stimuleren en kuikenpapier vervangen. De bediening gebeurt door een centrale hendel per voerlijn.

Instrooien stal

De firma Delmotte Agri (Pittem) stelde zijn instrooidiensten voor kippenstallen voor. In het voorste gedeelte van hun speciaal ingerichte camion is 6 ton strooiselmateriaal (vlaslemlen, houtkrullen of turf) opgeslagen. In het 2de gedeelte is de "garage" voor de tractor met strooimachine. Deze machine kan een 3.000m²/uur voorzien van een egale strooisellaag. Een speciale bak kan zorgen voor een dikkere laag in stroken indien een strooiselbed noodzakelijk is voor uitkomst in de stal. Bemerkt ook dat de tractorwielen zich automatisch ontsmetten vooraleer de stal te betreden.

Boerderijautomaten

Boerderijautomaten vinden steeds meer hun weg naar bedrijven die de korte keten genegen zijn. WDM, een bedrijf uit Turnhout, is al tien jaar actief op de markt van boerderijautomaten. De toestellen worden op maat van het bedrijf gemaakt en zijn, indien gewenst, uitgerust met een bankkaartlezer wat het risico op inbraak tegengaat. De automaten kunnen eventueel op afstand gevolgd worden. De Ego-Mat werd speciaal voor de eiersector ontworpen. Het standaardmodel telt 30 vakken.

Greenline sliding inlaatsysteem

Fancom stelde, op hun gemeenschappelijke stand met VSI2 en Roxell, het lamellen luchtinlaatsysteem voor waarbij de luchtstroming onafhankelijk van de luchthoeveelheid instelbaar is. De richting van de inkomende lucht kan met 4 lamellen, die onafhankelijk van elkaar in een bepaalde stand kunnen worden gezet, gestuurd worden. Verse lucht komt daardoor veel makkelijker verder in de stal, waardoor deze kan opwarmen en dieren geen koude ervaren. Bij dit lamellenventiel zijn zowel de behuizing als de klep zeer goed geïsoleerd en is veel aandacht besteed aan afdichtingen om leklucht te voorkomen. De afwerking laat daarbij een zeer eenvoudige reiniging toe zowel aan voor- als achterkant.

Bloedluizen zien en verdelgen

Op de stand van MSD kon er uitleg en kennis bekomen worden ivm het Exzodus programma om komaf te maken met die vervelende rode vogelmijt. Onder de microscoop kon men die "lieve diertjes" aanschouwen.

Bezoek op de Landsbond stand

Op onze stand mochten we niet alleen vele leden verwelkomen maar ook diverse politici. Zowel Europarlementariërs Hilde Vautmans (VLD) als Tom Vandenkendelaere (CD&V), aan wie we de importproblematiek van eieren en kippenvlees vanuit Oekraïne voorlegden, brachten een bezoek. Ook de Vlaamse parlementsleden Bart Dochy (CD&V) en Francesco Vanderjeugd (VLD) brachten een bezoek, proefden de aangeboden 'advocaat' en luisterden naar onze werking en gaven aan de landbouwsector verder te ondersteunen.

Ook ex-pluimveehouder en intussen bekende figuur/ondernemer Willy Naessens was op Agriflanders samen met zijn Marie-Jeanne op zoek naar een voedermengwagen. "Want ik ben nog altijd boer," vertelde hij ons.

OPENDEURDAG

Scharrelstal met vrije uitloop

Wij heten u van harte welkom op Hofstraat 15, 2380 Ravels, België

Vrijdag 22-02-2019 van 15.00 tot 20.00 professionele dag

Zondag 24-02-2019 van 10.00 tot 17.00

vanden avenue Daems-Blockx nv Veevoeders Zaai­zaden Meststoffen	Vencomatic Group Agro Supply – Prinsen – Vencomatic	Kurt Kokx S.V.B.A. GROND- LOON- & AFBRAAKWERKEN MERKSPLAS GSM 0496-85 56 47	DORSET GM GREEN MACHINES
VEPYMO	MICHELSEN BEDRIJFS­GEBOUWEN J M B	VAN TIGCHELT 2380 Ravels-Eel TRAKTOREN - LANDBOUWMACHINES www.vontig­helt.be	ALGROMAC Elektrische Scharrel- en Ziek- en Water­loze Technieken
VSI Ver­berk Stalin­rich­ting 9999 Egga Food bv	Van Gils B.V.B.A.	Van De Locht BOUW- & BETONWERKEN	HEYNs-HEYKANTS LOON- EN GRAAFWERKEN
VAN EEKEREN DONKENWEG 5 4724 SN WOUW	dlv Part of United Experts	sbb accountants adviseurs	helsen VERZEKERINGEN
			KBC

TE KOOP INGELMUNSTER

Landelijk gelegen eigendom met instapklare ruime alleenstaande villa, kwekerij (kalkoen), loodsen, weide, zonnepanelen. Het perceel is volledig omheind, totale oppervlakte van 8 856m².
(Vg, Ag, Gdv, Gvkr, Gvv, EPC: 209)
Prijs op aanvraag

Kantoren: ♦ Stationsstraat 4/1 – Ingel­munster ♦ Kortrijksesteenweg 401 – Harelbeke
♦ 051 48 52 36 ♦ info@immo-casa.be ♦ www.immo-casa.be

Pluimveeloket gelanceerd op Agriflanders

tekst en beeld: ILVO persbericht en Luc Maertens

Op Agriflanders heeft Vlaams minister van Landbouw Joke Schauvliege het Pluimveeloket officieel geopend. Deze dienstverlening is opgericht door onderzoeksinstituut ILVO en zal analoog werken aan het reeds 6 jaar bestaande Varkensloket. Ook de rundveesector krijgt een eigen Rundveeloket. De bedoeling van het Pluimveeloket is om wetenschappelijke literatuur op maat van de pluimveehouder aan te reiken. Omgekeerd kunnen de landbouwers bij de loketten terecht met allerhande vragen over hun sector. Pluimveehouders zullen er een vertrouwd gezicht terugvinden, namelijk onze vroegere adviseur Karolien Langendries.

Pluimveeloket in 2 richtingen

Pluimveehouders en andere stakeholders kunnen hun concrete vragen via een eenvoudig webformulier, telefonisch of via email voorleggen aan het Pluimveeloket. Na het nodige opzoekwerk krijgt de vraagsteller een uitgebreid schriftelijk antwoord dat eerst aan de vraagsteller terug wordt bezorgd. Vervolgens worden zowel de vraag als het antwoord anoniem op de website (www.pluimveeloket.be) geplaatst en zijn deze voor het grote publiek toegankelijk. Naast de beantwoorde vragen zijn ook onderzoeksresultaten, praktijkkennis, brochures, presentaties en rapporten vlot online raadpleegbaar.

Het Pluimveeloket wil in 2 richtingen werken: naast de informatiestroom die van het Pluimveeloket richting de pluimveesector gaat, wil het Pluimveeloket ook op de hoogte blijven van wat er in de sector leeft. Via het Pluimveeloket kunnen de noden en uitdagingen van de pluimveesector sneller worden opgepikt en kunnen deze aan de diverse onderzoeksinstellingen worden doorgebiefd. Mogelijks worden op die manier sneller praktijkgerichte innovaties verwezenlijkt.

ILVO Living Lab Veehouderij

De drie loketten vormen een onderdeel van het 'ILVO Living Lab Veehouderij'. Het begrip 'Living Lab' is ontstaan vanuit Europa als een instrument om praktijkgerichte innovatie in verschillende sectoren te bevorderen door stakeholders en wetenschappelijke experts vlot te laten samenwerken. "De Living Lab paraplu die wij nu boven de drie loketten plaatsen maakt de efficiënte, open samenwerking en wisselwerking tussen de actoren zichtbaar. In de verschillende onderzoeks- en praktijkinstellingen is er veel kennis en (proef)stalinfrastuur aanwezig. Het is een logische stap dat

we met een heus Living Lab collectief de hand willen reiken aan veehouders, toeleveranciers, sectororganisaties, overheid, praktijkcentra, onderzoeksinstellingen, verwerkers, retail, ..." aldus Joris Relaes, administrateur-generaal ILVO.

"Door te blijven investeren in onderzoek en innovatie kan de Vlaamse veehouderijsector zijn koppositie binnen Europa behouden, als voorloper op vlak van technische resultaten en duurzaamheidsinspanningen."

Doel van het 'ILVO Living Lab Veehouderij' is om de innovatie en valorisatie van onderzoek flink te versnellen en bereikbaar te maken voor alle actoren. Niet alleen de veehouders zelf, maar ook alle mogelijke toeleveranciers en verwerkers, veevoederspecialisten, stallenbouwers en slachthuizen (kortom de hele keten) kunnen in en met het Living Lab hun ideeën en verbeterpunten uitwerken.

Concreet

Om het Pluimveeloket te realiseren en te coördineren rekruteerde ILVO in 2018 Karolien Langendries. Karolien was gedu-

rende 3 jaar in dienst van de Landsbond als adviseur. Hierdoor is contacteren en samenwerken voor onze leden zeker laagdrempelig.

Onderzoeksresultaten en -concepten in de praktijk uittesten en implementeren is één van de speerpunten binnen het nieuwe ILVO Living Lab Veehouderij. Hierbij kunnen ook demo- en pilootbedrijven worden betrokken. Veehouders met interesse of vragen mogen zich steeds melden.

Uiteraard nodigt het nieuwe ILVO Living Lab Veehouderij iedereen uit om kennis te maken en contact op te nemen als ze vragen, knelpunten of (wilde) ideeën hebben. Ook confidentiële samenwer-

kingen (zoals vb bepaalde vormen van contractonderzoek) zijn mogelijk. De uiteindelijke bedoeling is de pluimvee-sector samen nog sterker te maken!

De coördinaten van het Pluimveeloket:

Karolien Langendries, coördinator Pluimveeloket, info@pluimveeloket.be, 09 272 25 71

Om de gratis 3-maandelijks nieuwsbrief te ontvangen: registreer je op www.pluimveeloket.be.

Verbruikt uw bedrijf meer dan 80.000 kWh elektriciteit per jaar?

Wanneer u een eigen cabine plaatst geniet u van lagere distributiekosten door de netbeheerder (tot 50% goedkoper). Dit voordeel zorgt dat u de cabine al in 5 jaar kan terugverdienen afhankelijk van uw jaarlijks verbruik.

Heeft u soms stroom tekort?

Met een eigen cabine is een veel groter aansluitvermogen mogelijk dan wanneer u laagspanningsklant bent. Dit zorgt voor een hogere bedrijfszekerheid op piekmomenten.

Vragen of interesse? Contacteer ons vrijblijvend!

Tel. 0476 992 792   www.ictshore.be   info@ictshore.be

Provinciale Vereniging voor
Bedrijfspluimvee- en
Konijnenhouders
West-Vlaanderen vzw

Wij nodigen U vriendelijk uit op de
JAARLIJKSE STATUTAIRE ALGEMENE VERGADERING
die doorgaat in de feestsalons van "Domein Vossenbergh"
Hogestraat 194 te Hooglede
op vrijdag 1 MAART 2019 om 19u30

PROGRAMMA

19u30 **Receptie** in de Foyer

20u30 **Welkom en jaarverslag** door de Voorzitter, dhr Danny Coulier

Rekening 2018 en begroting 2019 liggen ter inzage aan de ingang

Gedeeltelijke bestuursherverkiezing: zijn uittredend en stellen zich opnieuw kandidaat : Dirk Ghyselen, Filip Lafaut, Frank Vanhaecke, Annelies Vanraes, Eric Verstraete. Is uittredend en stelt zich geen kandidaat meer : Steven Vervaeke
De raad van bestuur kiest er voor om verder te werken met de huidige bestuursploeg , we bereiken een maximum aantal bestuursleden en houden geen verkiezingen.

21u00 **Walking diner** met keuze uit drie hoofdgerechten gevolgd doornagerechtenbord met koffie.

Dranken na de koffie zijn betalend met bonnetjes.

Gezellig samenzijn met muziek en dans. In de loop van de avond tombola voor iedereen met prijzen geschenken door de Provinciale Vereniging West-Vlaanderen

Voor leden (+inwonende gezinsleden) : € 20.00 per persoon – Voor niet leden: € 55.00 per persoon
op het rekeningnummer BE94 4660 1410 4114 BIC : KREDBEBB.

Inschrijven kan tot 21 februari 2019. Respecteer de inschrijvingsdatum, aub

Reservaties tafel (10 – 12 personen max.) mogelijk, tot 21 februari bij voorkeur mailen
Info bij Linda Delepierre lietaer.delepierre@telenet.be 0495/321 178

Het bloedluizenprobleem kan aangepakt worden

tekst en beeld: Luc Maertens

Jaarlijks organiseert MSD A.H. zowel voor dierenartsen als toeleveranciers van de pluimveesector een interessante studiedag waarop actuele thema's door specialisten toegelicht worden. Dit jaar werd gefocust op zowel de bloedluizenproblematiek (rode vogelmijt) maar ook de problematiek om Newcastle Disease uitbraken te voorkomen en te controleren stond op het programma.

Alhoewel de bloedluizenproblematiek reeds verschillende malen in ons blad aan bod gekomen is, toch wisten beide sprekers de zaal sterk te boeien met recente nieuwe ontwikkelingen. Hierna een samenvatting van hun zeer interessante presentatie.

Het probleem

Dat we niet enkel in Vlaanderen met het vervelende bloedluizenprobleem zitten, bleek uit het gepresenteerde overzicht van Nathalie Sleeckx (Proefbedrijf Pluimveehouderij). Op basis van een Europese monitoring bleek gemiddeld 83% van de bedrijven te lijden aan deze plaag. In Noordelijke landen is dit % wel wat lager omwille van de lagere temperaturen.

Dat bloedluizen heel wat ongemak en schade berokkenen, daar zijn zowel de kippen als kippenhouders het over eens. De economisch schade loopt snel op tot €0,85 per hen, per ronde. Vergeet daarbij niet de onrust in het koppel, de toegenomen verenpikkerij en de mogelijke kans als vector voor andere ziekten, aldus Nathalie.

Taaie beestjes

Bloedluizen weerstaan aan de normale hygiëne maatregelen. Zelfs door een lange leegstand van 9 maand of een onderdompeling in water van 10u zijn ze niet klein te krijgen. Bij warm en vochtig weer voelen ze zich in hun sas en vermenigvuldigen vlot. Slechts extreme temperaturen (-20°C en >45°C) zijn dodelijk voor onze rode vogelmijt.

Doordat ze zich zo goed kunnen verschuilen in het systeem is het zowat onmogelijk om met de gebruikelijke middelen ze uit de stal te weren. Ook is een behandeling tijdens de ronde moeilijk omdat de producten slechts oppervlakkig doordringen in de ophopingen van mijten. Het belang van een vroege en correcte monitoring om het probleem te proberen te beheersen werd door Nathalie uitvoerig behandeld.

Resultaten recente behandelingsmethoden

Op het proefbedrijf te Geel werd vorig jaar zowel in verrijkte kooien als in de voliëres het effect van het **Exodus servicepakket**. Hiertoe werden alle hennen via het drinkwater (0,5 mg/kg LW) behandeld op de leeftijd van 51-52 weken. De behandeling werd na 7 dagen herhaald. Tellingen voor en na de behandeling toonden een reductie van 99,9% aan van de rode vogelmijten in de besmette afdelingen. Tevens werd een snel herstel vastgesteld van de productieresultaten (% leg, eigewicht en voederverbruik) evenals van het lichaamsgewicht.

Een tweede methode die uitgetest werd op het Proefbedrijf was het effect van de **Q perch zitstokken** op besmetting en productie. Deze zitstokken doden de bloedluis via een elektrische schok als ze zich van en naar de hennen bewegen. Ook hier toonden de tellingen een zeer duidelijke afname van de besmetting met bloedluizen aan.

Vrij blijven na behandeling hangt af van de bedrijfsbioveiligheid

Uit het betoog van Kristof Van Hoya (MSD A.H.) bleek eens te meer dat niks aan het toeval mag overgelaten worden wil men het bloedluizenprobleem beheersen. "Vooraleer het geregistreerd product in de markt te brengen, werd er daarom hard nagedacht hoe samen met de bedrijfsdierenarts en de pluimveehouder we tot een succesvolle controle kunnen komen". Het begeleidingsprogramma, Exodus, dat hiervoor ontwikkeld werd houdt o.a. 5 bedrijfsbezoeken in waarbij de specifieke bedrijfsbioveiligheid in detail in kaart gebracht wordt.

"De vogelmijt kruipt waar ze niet kan gaan" aldus Kristof. "Zowel binnen het bereik van de kippen maar evenzeer buiten het bereik van de kippen in de stal". Herinsleep via transportbanden (mest en/of eieren), diverse materialen, kledij ja zelfs bureau of hygiënesluis is mogelijk.

*Bloedluizen
kruipen waar
ze niet kunnen
gaan*

Nathalie Sleecx (PP), stelde recente positieve resultaten voor om het bloedluizenprobleem te beheersen.

Kristof Van Hove (MSD A.H.): we kunnen nu reeds voorspellen hoe lang het bedrijf gevrijwaard zal blijven na behandeling.

“Onderschat zeker ook niet de gevaren voor insleep van buiten de stal. Dit kan gaan van eigen kledij, tot huisdieren of ongedierte. Maar ook via het eierlokaal, de kadaveropslag maar evenzeer de cabines van bedrijfsvoertuigen ja zelfs het woonhuis kan rode vogelmijten herbergen en dus tot een herbesmetting na behandeling leiden”. Een uitgebreide bioveiligheidscheck is een noodzaak bij de bestrijding en de preventie tegen introductie van de rode vogelmijt.

Bioveiligheidscheck

“Als deel van het Exodus programma bieden we een unieke bioveiligheidscheck aan als service. Een wetenschappelijke methode wordt hiervoor gebruikt met introductie- en probabiliteitsfactoren. Dit levert ons vele zeer interessante data op”. Op basis van de data van 32 behandelde bedrijven in België werden reeds de eerste bevindingen medege-deeld.

Bij de **externe factoren** van insleeprisico springt de opzet van nieuwe hennen eruit en blijkt verantwoordelijk voor ¼ van het insleeprisico. Dit omvat naast de hennen, als potentiële gevaren, eveneens de vrachtwagen, de chauffeur, de kratten als alle personen die de stal binnengaan. Maar ook de toegankelijkheid van de stal, het verpakkingsmateriaal van de eieren evenals de omgeving van de stal houden een hoog risico in.

Bij de **interne factoren** bleken vooral de pluimveehouder, zijn medewerkers en bezoekers hoog risico in te houden. Zo werd vastgesteld dat in 72% van de gevallen er versleping is

*De bedrijfs-
bioveiligheid is
cruciaal om vrij
te blijven na
behandeling*

van de rode vogelmijt tussen stallen. Wat bezoekers betreft, een risico van liefst 66% voor verspreiding kon aan hen toegewezen worden.

Voorspellen van de duur van vrijblijven na behandeling

Op de vraag of men kan voorspellen hoelang men vrij blijft na behandeling werd door Kristof Van Hove duidelijk geantwoord. “Met de vele data verzameld via de bioveiligheidscheck hebben we nu reeds een goed model kunnen ontwikkelen om hier concreet op te antwoorden”. In het model worden gegevens ingevoerd van de initiële besmetting, van de bioveiligheidsscore van het bedrijf, of het bedrijf al dan niet volledig behandeld werd en van het seizoen.

“Met dit model kunnen we niet alleen voorspellen hoelang je vrij zult blijven maar ook vooral hoeveel het oplevert als je bijvoorbeeld de bio-veiligheidsscore van je bedrijf verhoogd van 50 naar 80%. Of het effect wanneer je alle stallen terzelvertijd behandelt”. De opvolging op de behandelde bedrijven heeft ons geleerd dat de periode van vrijblijven snel kan verdubbelen en oplopen tot 180 dagen.

Conclusies

Er is nog te weinig besef voor de gevolgen van gaten in bioveiligheid door veehouder en erfbetreders. Nochtans is dit bepalend in het mijtenvrij blijven na behandeling. Snel behandelen betekent ook langer vrij blijven en cruciaal is zeker ook dat alles tegelijk behandeld wordt.

In memoriam: Prof. Em. Marcel Debruyckere

Op 9 januari 2018 ontviel ons Prof. Em. Marcel Debruyckere (88), een innemende persoonlijkheid met een hart voor de veehouderij, voor innovatie en zeker ook voor de pluimveesector.

Gedurende tientallen jaren stond hij de Landsbond bij als expert op het vlak van stallenbouw, milieu reglementering, vergunningen, MER en MAP. Tot in 2011 maakte hij deel uit van de redactieraad van Pluimvee. Een afscheidsinterview verscheen in ons maart nummer van 2011.

Prof. Marcel Debruyckere was afkomstig van Moerkerke waar zijn ouders een gemengd bedrijf uitbaten. Na zijn studies als Landbouwkundig ingenieur aan de Gentse universiteit bouwde hij een academische carrière uit. Als grondlegger van het "Centrum voor de Studie van het Stalklimaat" erkende hij reeds vroeg het grote belang van de technieken op het vlak van ventileren en klimaatregeling.

Hij bezat de gave om zijn wetenschappelijke expertise te kunnen omzetten en

koppelen aan praktische toepassingen. Als bevolgen spreker werd hij vele malen uitgenodigd op de verschillende provinciale statutaire vergaderingen om een actueel onderwerp te behandelen. Hij kon moeiteloos de zaal boeien en stil krijgen met zijn innemende stem en praktische kennis.

Professor Debruyckere ging er prat op dat hij de rol van professor niet enkel invulde als een onderwijsopdracht gekoppeld met wetenschappelijk onderzoek. Maar de 3de pijler, namelijk aan maatschappelijk dienstbetoon doen, voerde hij hoog in het vaandel. Openstaan voor mensen die problemen hebben en deze helpen oplossen, velen onder onze lezers pluimveehouders hebben dit kunnen ervaren.

Zijn sterk engagement ten opzichte van de pluimveehouderij kwam ook tot uiting in het aanvaarden van het voorzitterschap van "Het Neerhof vzw" en zijn jarenlange inzet als redactielid van Pluimvee. Op zijn expertise m.b.t. technieken, de milieuproblematiek of het verdedigen van moeilijke dossiers kon op hem gerekend worden.

Met Marcel Debruyckere verliezen we een pionier, een boegbeeld die sterk bijgedragen heeft tot de uitbouw van de Vlaamse pluimveesector. Maar bovenal herinneren we hem ook als een aimabel en vriendelijke man. Samen met zijn echtgenote konden ze bogen op een mooi en warm gezin.

De Landsbond drukt bij deze zijn grote dankbaarheid uit en wenst de familie alle sterkte toe (LM).

Bart De Schutter vervangt Ria Gielis vanaf 1 januari 2019 als afdelingshoofd Mestbank

De gedelegeerd bestuurder van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) heeft Bart De Schutter aangesteld als afdelingshoofd van de Mestbank. Bart neemt de functie op vanaf 1 januari en zal worden bijgestaan door Sibylle Verplaetse om het contact met de partners en de doelgroepen van de Mestbank verder uit te bouwen. Bart vervangt Ria Gielis, die de functie de afgelopen zes jaar uitoefende. De VLM bedankt Ria voor haar doorgedreven inzet en voor het schitterend werk dat ze voor de Mestbank heeft geleverd (Persbericht VLM).

Contactgegevens: Bart De Schutter - email: bart.deschutter@vlm.be
adres: Koning Albert II Laan 15, 1210 Brussel
tel. secretariaat Mestbank: 02 543 73 43

Links Bart De Schutter, rechts Toon Denys, gedelegeerd bestuurder VLM.

Makkelijke rondes en een beter rendement

De belofte van De Hoop

Goede darmgezondheid en droog strooisel

Zeer lage voederconversie

Voorspelbare uniforme koppels

Aantrekkelijke afzetmogelijkheden

Kwaliteit aan de slachthaak

Resultaat: rendement en werkplezier

Weten wat De Hoop voor u kan betekenen? Bel onze pluimvee-specialisten voor een afspraak: Simon Delmeiren (0495 455191) of Ab van der Leest (+31 613930736).

de Hoop

Voederconversies onder de 1,0 ?

tekst en beeld: Luc Maertens

In een recent persbericht (14/01/2019) meldt For Farmers dat de magische grens, minder dan 1,0 voor voederconversie (VC), verschillende malen gehaald werd bij de beste koppels met hun vleeskuikenvoer Apollo. Alhoewel er aangegeven wordt dat dit een gecorrigeerde VC betreft voor een gewicht van 1,5 kg, toch lijkt het ons nuttig om nogmaals de zin en vooral de onzin van deze parameter te bespreken.

Voederconversie

Voederconversie (VC) en nog meer de voederkost is de belangrijkste parameter om de productiviteit en efficiëntie in te schatten, daarover is iedereen het zowat eens. Maar hoe die VC uitgedrukt wordt, daarvoor zijn er verschillende mogelijkheden.

Eénvoudig kunnen we stellen dat de **bruto VC** de hoeveelheid verbruikt voeder is gedeeld door de kg afgeleverde vleeskippen (van uit- en weggeladen). Maar omdat er aftrek voor dode of afgekeurde vleeskippen plaatsgrijpt op slachterij-niveau is het wenselijk om de **netto VC** in rekening te brengen. De hoeveelheid verbruikt voeder is vanzelfsprekend niet veranderd maar wel het aantal kg vleeskippen, nu wordt het gewicht van de betaalde kg vleeskippen gebruikt. In theorie moet het gewicht van de ééndagskuikens in min gebracht worden maar dit heeft zeer weinig impact op de VC van de ganse ronde.

Waarom corrigeren?

Alhoewel de netto VC de beste maatstaf

Door selectie worden vleeskippen steeds efficiënter en is een netto VC van 1,5 reeds haalbaar.

is om de efficiëntie in te schatten, zitten we met het probleem dat het aflevergewicht sterk kan uiteenlopen. Wanneer we daarom de efficiëntie van een ronde vleeskippen wensen te vergelijken met andere stallen, voeders of met vroegere resultaten dan moeten we rekening houden met het gewicht bij afleveren. Dit omdat de VC stijgt met toenemend gewicht (zie grafiek). Bij een gewicht van 2,2 kg is de VC slechts 1,6 maar bij 3 kg reeds meer dan 2.

Traditioneel wordt door veel voederfirma's nog dikwijls teruggerekend naar een referentiegewicht van 1500 g, de VC 1500. Omdat de huidige gemiddelde aflevergewichten in de buurt van 2,5 kg liggen, is deze correctie tot 1,5 kg niet logisch. Ook in het persbericht van For Farmers bedraagt het gemiddeld aflevergewicht ongeveer 2,5 kg maar toch stelt men voor om als vervanging van de VC 1500 de VC 2300 te gebruiken. Begrijpe wie kan?

Voederconversies lager dan 1 zijn absurd

Hoe corrigeren?

De VC neemt toe met de leeftijd omdat de verhouding tussen de onderhoudsbehoefte van het kuiken en de energie voor productie afneemt. Maar ook omdat de gewichtsaanzet op jonge leeftijd vooral spiermassa (eiwit) is en op latere leeftijd meer vetaanzet is. Voor vetaanzet is nu eenmaal meer energie nodig wat tot een ongunstiger VC leidt.

Voor de correctie ging men ervan uit dat iedere 100 g dat de vleeskippen meer wegen de VC toeneemt met 0,04 (of 4 punten) of omgekeerd bij lichte kipjes dit 4 punten gunstiger is voor iedere 100 g beneden het gewicht van 1,5 kg. Maar de huidige vleeskippen groeien veel sneller, hebben veel meer borstvlees (minder vet) en groeien ook langer door.

Proefondervindelijk werd vastgesteld op het ILVO dat een **correctie met 2 punten per 100 g** veel beter aansluit bij de werkelijkheid (zie ook Pluimvee, november 2015). **Maar omdat de VC niet lineair toeneemt met de leeftijd, is de fout des te groter hoe verder men van het referentiegewicht van 2,5 kg afwijkt.**

Vandaar dat het mogelijk is om absurde waarden lager dan 1,0 te bekomen voor de VC 1500. Want hoe zwaarder hoe eenvoudiger het is om dit te bekomen. In het ForFarmers persbericht is het gemiddeld aflevergewicht van de 2 koppels respectievelijk 2,922 en 3,086 kg. De berekende VC 1500 bedragen respectievelijk 0,983 en 0,911 of hoe zwaarder hoe gunstiger! Ook de door hen voorgestelde VC 2300, die nauwelijks 1,388 bedraagt voor het zwaarste koppel, weerspiegelt niet de realiteit.

Maar zware dieren zijn juist minder efficiënt. Wanneer we de VC 2500 met onze

reeds in 2015 voorgestelde correctie van 2 punten toepassen, dan komen we uit op 1,468 en 1,428. Dit ligt reeds meer in de buurt van hoe vermoedelijk de VC was, van deze zeer goede koppels, wanneer ze 2,5 kg wogen. Maar zoals reeds aangegeven, is een lineaire correctie slechts een benadering.

Gevaren van het gebruik van de VC 1500

Uit het vorige is gebleken dat zware koppels zeer sterk bevoordeeld worden of wil men **een mooi maar niet realistisch cijfer** bekomen, dit kan verkregen worden door een hoog aflevergewicht te nemen.

Bij ongunstige prijzen is het niet direct aangewezen om bij zwaardere gewich-

Indien het gemiddeld aflevergewicht in de buurt van 2,5 kg ligt, gebruik de netto VC als vergelijkingsbasis

ten af te leveren (zeker de poeljen) omdat er veel meer voeder noodzakelijk is voor iedere bijkomende kg gewichtsaanzet. Ook is de markt niet steeds vragende partij voor zware loten.

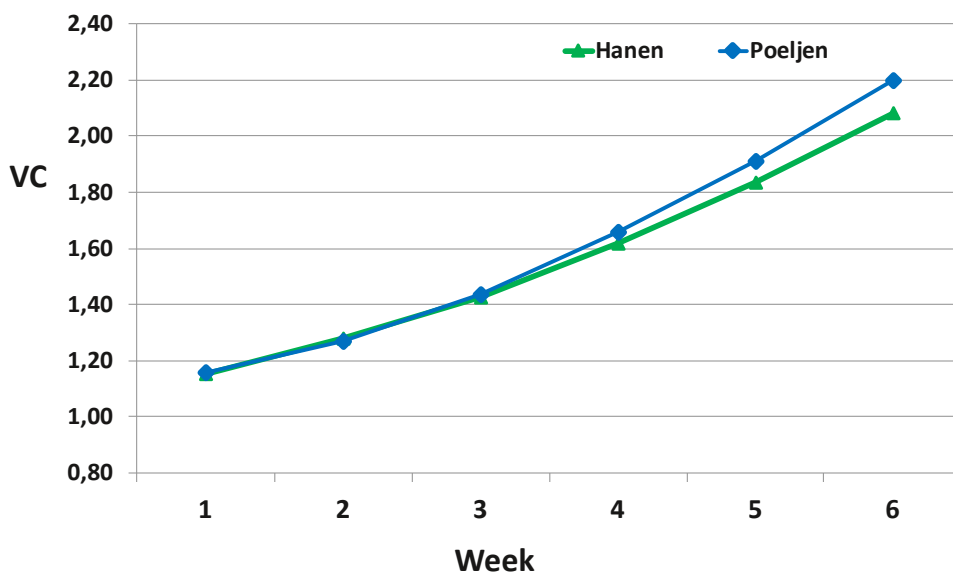
Een onrealistisch gunstige VC 1500 duwt producenten in de richting om af te leveren bij zware gewichten, wat gevaren of problemen met zich meebrengt om de **wettelijke bezettingsnormen** te kunnen respecteren. Daarbij, zeker in warme periodes, geraken de kippen moeilijker hun **overtollige warmte** kwijt.

Besluit

De huidige gecorrigeerde VC 1500 heeft een volledig vertekend beeld van de werkelijke voederconversie en stelt deze veel te gunstig voor. Om de huidige vleeskippen te vergelijken is een standaard gewicht van 2,5 kg veel meer aangewezen. In veel gevallen zal nauwelijks moeten gecorrigeerd worden en is de netto VC een goede vergelijkingsbasis.

Indien het gemiddeld gewicht duidelijk afwijkt van het standaardgewicht van 2,5 kg dan is een correctie met 2 punten/100 g dat het aflevergewicht hiervan afwijkt aangewezen. Dit leidt tot een realistischer VC 2500 en is een betere maatstaf om koppels, stallen of voeders onderling te beoordelen of te vergelijken.

Fig. 1. Verloop van de wekelijkse voederconversie (VC) van hanen en poeljen

Voor actuele informatie:

Bezoek de vernieuwde Pluimvee website: www.pluimvee.be

Of abonneer je op onze elektronische nieuwsbrief

Info: advertenties@pluimvee.be

Felix Lambrecht: "Techniek en wetenschap zullen toekomst pluimveehouderij bepalen"

tekst en beeld: Clem Reynders
en archief "Pluimvee"

Toegegeven. We doen het als voorbereiding op een interview regelmatig: kijken wat op het internet over onze gastheer terug te vinden is. In het geval van Felix Lambrecht is de oogst een beetje verrassend. Google kent slechts een Felix Lambrecht en dat blijkt een Franse politicus te zijn die in de 19de eeuw leefde. Om maar te zeggen dat Google en Wikipedia hun tekortkomingen hebben. Tijd dat we daar iets aan gaan doen want "onze" Felix Lambrecht, 88 jaar en fysiek nog bijzonder fris en helder van geest, is voor onze pluimveehouders niet alleen een éminence grise maar ook een levende legende. We blikken samen met hem geboeid terug op onze sector die hij nog altijd op de voet blijft volgen.

Indrukwekkend

Als je oud wordt is de kans groot dat de jongeren in de sector niet meer weten wie indertijd aan de wieg stond van vele ontwikkelingen in onze sector. Dus laten we eerst het geheugen even opfrissen.

Felix Lambrecht deed veel ervaring op in de pluimveesector tijdens zijn werkopdrachten bij Vanden Berghe en later bij Hens. Op die manier werd hij snel ontdekt door de provinciale Antwerpse Pluimveevereniging. In 1961 werd hij bestuurslid. Hij zou dit blijven tot 2007. In 1974-1975, bij het afscheid van de voormalige

Felix leest nog veel en volgt de (pluimvee)actualiteit nog op de voet.

Antwerpse secretaris, Lode Smets, nam hij het secretariaat over en viel bij hem ook het dossier van de Pluimveedagen van Geel op zijn tafel. Tot 2007 was Felix, samen met zijn administratieve rechterhand, echtgenote Nicole, het boegbeeld van deze succesvolle vakbeurs.

Felix Lambrecht was ook vele jaren actief betrokken bij ons vakblad "Pluimvee". Hij werd snel opgemerkt door Lode Smets en Gaston Van Tichelt. Van bij de start van ons vakblad zetelde hij, als opvolger van Staf Buys, sinds 1961 onafgebroken in de redactieraad. Zelden miste hij een bijeenkomst.

Zijn naam is als docent verder verbonden aan het Hoger Instituut der Kempen, thans omgedoopt tot de campus Thomas More waarvoor hij zich tot aan de op ruststelling inzette.

De Pluimveedagen: een uniek verhaal

Voor het brede publiek en voor de vele bedrijven/exposanten was Felix Lambrecht

het uithangbord van de Pluimveedagen. "De vakbeurs," vertelt Felix Lambrecht, "is een beetje ontstaan uit de behoefte om in de Kempen ook iets professioneel te organiseren voor de pluimveesector. Je had in Gent het Neerhof maar de Kennedytunnel bestond nog niet. Verplaatsingen waren een probleem. In Geel had je in de jaren zestig van de vorige eeuw al een jaarlijkse tentoonstelling rond kleinvee. Onze voorzitter Gaston Van Tichelt had een fijne neus voor zaken en kaartte bij de kleinveebond het idee aan om naast de kleinveetentoonstelling een echte vakbeurs te ontwikkelen. In 1966 kregen we in het centrum van Geel de eerste editie."

De beurs was succesvol maar kampte, mede door de uitbreiding, met praktische problemen van parkeren, comfort voor de bezoekers. In Geel-centrum blijven was geen optie.

"Dat klopt. Ik was intussen docent aan het HIK dat iets buiten het centrum lag en over een goede accommodatie beschikte. Ik kreeg onmiddellijk gehoor bij directeur Martens die inzag dat de organisatie van

een landbouwwakbeurs op de terreinen van de school een winwin-situatie was voor alle actoren. De verhuis verliep positief. Wat belangrijk was: de logistieke steun van de gemeente Geel bleef intact. Na enkele edities kregen we een nieuw, nog beter terrein toegewezen."

De beurs is blijven evolueren en groeien en zocht ook naar verbreding. Maar het bleef een beurs in weliswaar grote tenten.

"De ondertitel van de Pluimveedagen was "Varkensbeurs der Kempen". We hadden snel in de gaten dat die verbreding, voor de toekomst van de beurs, noodzakelijk was. Met onze tenten, met hun vaak wiebelachtige vloeren, kon al eens gelachen worden maar gaandeweg zijn we ook in betere tenten gaan investeren. Het geheel werd daardoor professioneler zonder die typische gemoedelijkheid te verliezen."

Je kreeg al die jaren veel steun van je echtgenote, Nicole. Zij deed voor een stuk de administratie, de voorbereiding van het beursplan.

Nicole pakt uit met een interessante anekdote. "Op zeker ogenblik," vertelt ze, "werd ik door een vertegenwoordiger van een firma beschuldigd van het feit dat ik de beste standen, de zogenaamde kopstanden, via steekpenningen, aan een collega gaf. Ik heb me daar toen behoorlijk boos over gemaakt. We hebben nooit van iemand iets aangenomen."

"We hebben in die meer dan dertig jaar dat wij voor de Pluimveedagen hebben gewerkt wel veel voldoening gehad van de erkentelijkheid van de mensen, de bezoekers en de exposanten. Daar deden we het voor en dat deed enorm veel plezier."

Het moet voor jullie dan toch moeilijk zijn geweest om, vanaf de zijlijn, te moeten vaststellen dat op zeker ogenblik, in 2012, het voortbestaan van de Pluimveedagen in gevaar kwam."

"Ik geef eerlijk toe," zegt Felix Lambrecht, "dat het voor ons niet zo aangenaam was. We hadden al die jaren, als verstandige huisvader, het financieel plaatje in evenwicht gehouden. We hadden een mooi spaarpotje opgebouwd om even-

tuele crisissen het hoofd te bieden. In 2007 gaf toenmalig voorzitter Herman Dries de fakkel door aan zijn opvolger die met een vernieuwend en ingrijpend concept uitpakte.

De Pluimveedagen kregen een nieuwe naam: de Agridagen. Er werd geopteerd voor een modern tentencomplex; het beste wat op de markt te vinden was. De verbreding werd verder uitgediept. Er kwamen druk bijgewoonde symposia voor melkvee-, varkens- en pluimveehouders. Het concept was imponerend maar ergens had ik toen al het gevoel: gaat dit blijven duren? Er zijn dan nog een aantal edities geweest van de Agridagen. Inhoudelijk zat het allemaal goed in mekaar maar het financiële plaatje klopte niet meer. Er volgde uiteindelijk nog een laatste, ietwat afgeslankte versie. Maar iedereen voelde dat de Agridagen in het slop zaten."

Boerenbond is dan op het toneel verschenen. Een organisatie die veel expertise had met het organiseren van Agriflanders en de Werktuigendagen. Was dit het beste alternatief?

"We mogen wel zeggen dat het een logische oplossing was. De verschillende partners vonden mekaar in een project dat het voortbestaan van de Agridagen garandeerde. Met de verhuis naar Ra-

vels, waar we konden gebruik maken van leegstaande legerloodsen, kreeg de vakbeurs een nieuw elan. Ik denk dat de beurs nu in handen is van een

professionele equipe die er na twee edities in Ravels in geslaagd is om van de beurs een blijvend succes te maken. Ik kan daar mee leven en bezoek nog altijd de beurs. Het blijft toch altijd een initiatief dat uit onze Pluimveedagen is gegroeid."

De redactie- leden van Pluimvee waren kinderen van de jaren veertig, vijftig, zestig. Wij geloofden sterk in de vooruitgang door technologie

Veel respect

"Ik heb in al die jaren veel mensen uit de sector gekend," vervolgt Lambrecht; "maar helaas, als je 88 jaar bent, zijn er ook veel pioniers verdwenen waaronder toch wel zeer markante figuren waar ik veel respect voor heb. Neem nu een man als Norbert Derycke, die jarenlang voorzitter was van de redactieraad en iedere maand zijn uitgebreide ideeën voor een hoofdartikel ontvouwde. Die man was met onze sector echt begaan. Maar ook zijn secretaris, Leon Standaert, was zo'n drijvende kracht in Oost-Vlaanderen. Beide boegbeelden zijn al lang overleden maar ik wissel met de echtgenote van Leon nog altijd nieuwjaarswensen uit. Ir. Reyntjens, professor De Vos, professor Geurden, Ir. De Groote, Gilbert Vannieuwenhuysse, Hubert Bosuyt en later professor Debrucykere (op

Fervente fietser

Regelmatig spreken Felix en zijn echtgenote af met het echtpaar Dries en voormalig Antwerps voorzitter Dirk Mertens. Beide oud-voorzitters van de Antwerpse vereniging.

In de jaren negentig stond Felix, samen met Marc Essers, aan de wieg van de "fietseling". Een jaarlijks weerkerende fietstocht voor de leden-pluimveehouders die veel succes had en waarbij bedrijven uit de toeleveringssector werden bezocht.

Felix fietst ook vandaag nog altijd. En dat betekent inpikken op het fietsaanbod van "de Schakel" of zelf meerdaagse fietstochten organiseren.

"De bergetappes," glimlacht hij, "hebben we afgezworen. We fietsen nu overwegend plat en waar kun je dan beter zijn dan in de Antwerpse en Limburgse Kempen of Nederland waar we steeds vaker naar toe gaan."

9 januari overleden, nvdr.) waren mensen die altijd klaar stonden. Belangloos. Je kon op een man als Debruyckere altijd beroep doen voor een voordracht of om problemen op te lossen rond milieu en MER-rapporten. Allemaal zeer correcte mensen. Ik vernoem uiteraard ook Gaston Van Tichelt, jaren voorzitter van het VPE, de Pluimveedagen en Antwerpen, Lode Smets, Jacques Viaene. Ik vergeet er misschien nog sommigen op te noemen maar ik denk dat ook Emiel Verstraeten, die niet alleen reizen organiseerde maar ook met zijn dossiers een stevige bijdrage leverde voor ons maandblad, hier mag vermeld worden."

Geloof in vooruitgang en technologie

Felix Lambrecht was ook meer dan een halve eeuw lid van de redactieraad van ons blad. "Voor mij was dat een rijke episode. Wij waren kinderen van de jaren veertig, vijftig, zestig. Wij geloofden sterk in de vooruitgang door technologie. Het blad was het middel om kennis, nuttig voor de bedrijfsvoering, aan onze leden door te geven. Het was een echte grabbelton voor jonge bedrijfsleiders. In al die jaren hebben we ondervonden dat de verhouding landbouw/natuur gevoelig lag; inzichten moesten soms bijgesteld worden.

Ik heb het redactieteam altijd ervaren als een groep hardwerkende intelligente en wijze mensen uit de wereld van de wetenschap, industrie, onderwijs, toelevering, de praktijk. Mensen die overdreven in eerlijkheid want zij deden dit werk kosteloos. Tijdens de maandelijkse bijeenkomsten konden de standpunten wel eens uit mekaar lopen maar uiteindelijk stond altijd het belang van de sector voorop. Een blad moet geleid worden door een bekwame redactie maar het ontdekken van onderlegde bedrijfsleiders op het terrein was nog waardevoller."

Duurzaamheid en diervriendelijkheid

De pluimveehouderij staat soms onder druk. Regelmatig verschijnen verhalen, soms voorzien van illegaal verkregen

Tijdens de pluimveedagen 1999 werd aan toenmalige premier Jean-Luc Dehaene een haan overhandigd voor zijn collectie.

beeldmateriaal, in de media waarin de sector beschuldigd wordt van dieronvriendelijke praktijken.

"Duurzaamheid en diervriendelijk produceren zijn inderdaad de sleutelwoorden. Maar hoe interpreteer je die begrippen in de intensieve veehouderij. De klassieke batterij is afgeschaft maar het was wel een systeem waar de ziektedruk beter onder controle was. Vandaag krijgt het bio-gebeuren veel aandacht. Als je kijkt naar de grote landbouworganisaties dan zie je toch dat hun rol zich op dat vlak vooral beperkt tot het informeren. Alternatieven worden niet opgedrongen. Het is de (pluim)veehouder die zijn keuze moet maken. Maar het komt allemaal op ons af:

CO2-reductie, fijnstof, broeikasgassen, geurhinder... De veehouderij en het houden van dieren wordt vermenselijkt en daardoor mis je de voeling met de realiteit. Ik merk dat bijvoorbeeld tijdens de regelmatige contacten die ik heb met Hans Van Dyck, een jeugdvriend van mijn zoon. Hans Van Dyck is gedragsbioloog en broer van de bekende acteur Tom Van Dyck (In de gloria, Over water, het Eiland, de Parelvisser...). Tom brengt in samenwerking met zijn broer Hans een theatermonoloog "Het Beest in u". Ik ga

regelmatig met Hans in Herentals koffie drinken. Door onze achtergrond hebben onze missiegerichte gesprekken het dikwijls over de twee landbouwmodellen. De biodiversiteit is nooit ver af. We trachten de schaarse open ruimte van natuur en landbouw met elkaar te verzoenen. Een aantrekkelijke ruimte voor fauna, flora en duurzame voedselproductie is het toekomstmodel."

Felix Lambrecht heeft nog veel hobby's. Hij leest veel. Hij is net begonnen aan een boek van Marc Eyskens. Op de hoek van de tafel liggen de Standaard en De Tijd.

Het grote verschil met vroeger: onze pluimveehouders zijn echte ondernemers geworden

"Het grote verschil met vroeger is dat onze huidige generatie pluimveehouders ondernemers zijn geworden. Maar wie onderneemt groeit doorgaans en daar is de buitenstaander niet altijd gelukkig mee. Vandaar ook het succes van de korte keten, het artisanale. Welke toekomst de sector tegemoet gaat? Technische evoluties en de wetenschap zullen dat gaan bepalen. Ik heb onlangs die reportage gezien over "kweekvlees". Cellen van dieren volstaan om echt vlees te kweken. Het zal nog niet voor morgen zijn maar misschien breekt zo'n evolutie door? Er komt in ieder geval nog veel op ons af."

ensoltec

Wij helpen ondernemingen om winst te halen uit hernieuwbare energie projecten.

Bezoek ons op
Land- & tuinbouwsalon
23-24 & 25
februari 2019
Expo Roeselare

Benieuwd wat we voor u
kunnen doen?
www.ensoltec.be
AALTER-09 227 39 22

ZONNE-ENERGIE

THUISBATTERIJ

LAADOPLOSSINGEN

De zuiverste energie... maakt u zelf!

TULDERHOF

ventilation

**SPECIALIST IN VENTILATIE EN
NATUURLIJK DAGLICHT VOOR PLUIMVEE**

- > Goed geïsoleerde inlaatventielen
- > Natuurlijk daglicht en uitloop
- > Ventilatoren en geïsoleerde deuren
- > Stofreductie
- > Warmtewisselaars

**VLIF STEUN BESCHIKBAAR VOOR
DAGLICHT 30% EN UITLOOP 15%**

BEL VOOR ADVIES EN AFSpraak +32 (0)14 65 86 91

WWW.TULDERHOF.COM

Nog geen lid van de Vlaamse Bedrijfspluimvee- en Konijnenhouders vzw en wens je Pluimvee te ontvangen?

Schrijf je in via de website www.pluimvee.be

of mail naar secretariaat@pluimvee.be

Lidgeld is **100€** te storten op: **BE36 7310 4756 0081**

DROESHAUT

bedrijfsautomatisatie

Stalautomatisering pluimveebedrijven

VDL FlowSlider

*Dit overflow-systeem stimuleert de kuikens
en wekt de nieuwsgierigheid op om vers
voedsel te zoeken. Het bespaart in arbeid
en maakt kuikenpapier overbodig*

Droeshaut NV
Hamonterweg 139
B – 3930 ACHEL
Tel: +32(0)11642892
www.droeshaut.be
info@droeshaut.be

Nieuwe markt ligt onder onze neus

Opkomende middenklasse bestaat uit Turkse en Marokkaanse moslims

tekst: Hilde De Wachter

In moeilijke tijden gaat elke sector op zoek naar nieuwe markten. En soms blijkt die nieuwe markt helemaal niet ver weg te zijn maar bijna onder onze neus te liggen. We moeten ze alleen leren en willen zien.

VLAM organiseerde daarom tijdens Agriflanders een seminarie over etnomarketing, gefocust het vermarkten van producten naar de consument van Turkse en Marokkaanse afkomst.

Beïnvloed door Belgische keuken

Om de moslimconsument beter te leren kennen, gaf VLAM de opdracht aan onderzoeksbureau Ipsos om een kwalitatieve studie uit te voeren. De onderzoekers van Ipsos volgden 18 moslimconsumenten op verschillende plaatsen in Vlaanderen in hun aankopen. Hoewel het om een kleine steekproef gaat, brachten de onderzoekers wel veel tijd door met de individuele consumenten. De bevindingen uit de studie werden tijdens het seminarie in grote mate bevestigd door Rachid Lambarat, etnomarketeer en deel van de onderzochte doelgroep.

We helpen meteen al een cliché de wereld uit: dé Marokkaanse of Turkse keuken bestaat niet. Zoals elk individu worden ook nieuwe Belgen beïnvloed door hun persoonlijke geschiedenis en herkomst, de omgeving waarin ze terechtkomen, hun familie, en de economische en werksituatie waarin ze zich bevinden. Hoewel samen eten en de familie nog een belangrijkere rol spelen dan dat bij de traditionele Belg het geval is, worden de traditionele

maaltijden uit het herkomstland vooral in het weekend klaar gemaakt, wanneer er meer tijd is om te koken en tijd met de familie door te brengen. De meesten kennen de traditionele gerechten nog wel maar de kennis vervaagt toch snel vanaf de derde generatie. Gedurende de week schakelen veel gezinnen trouwens over op de Belgische gerechtsamenstelling van groenten, vlees en aardappelen of pasta met saus. Het ontbijt bestaat uit boterhammen, ontbijtgranen of yoghurt, net zoals bij ons.

De moslimconsument laat zich ook graag inspireren en wil nieuwe producten leren kennen. Alles wat lekker is, willen ze uitproberen. Daarom vinden onze eetgewoontes snel ingang in hun menu. Uiteraard krijgen deze dan wel een zuiderse toets door bijvoorbeeld typische kruiden te gebruiken. Gevraagd naar de eerste gerechten die ze overnamen uit de Belgische keuken, blijken dat frietjes en bechamelsaus te zijn.

Het valt trouwens wel op dat de Turkse traditionele keuken meer verse groenten,

fruit, vis en schaaldieren kent. De Marokkaanse is calorierijker, met meer vet en suiker.

Versproducten aan de top

Interessant voor onze Belgische landbouw is dat de moslimconsument veel belang hecht aan verse producten. Lokale producten kopen, is kwalitatief kopen. Kant- en klaargerechten worden doorgaans als minderwaardig beschouwd. Ze kopen versproducten massaal en gaan enkel daar winkelen waar ze die ook vinden. Je gaat er dan misschien van uit dat dit betekent dat ze vooral naar de markt gaan en rechtstreeks van de boer kopen maar dat is een gewoonte die vooral de eerste generatie nog heeft. De volgende generaties gaan graag naar supermarkten die het marktgevoel uitstralen. Dat blijken vooral Colruyt, Lidl en Aldi te zijn. Albert Heijn is interessant omdat daar meer Aziatische producten in het aanbod zitten.

Vers betekent voor deze consument namelijk ook dat je de producten moet kunnen vastnemen, voelen en ruiken.

De derde generatie moslims kent de tradities uit het thuisland nog wel, maar groeit op in een Vlaamse context. Hun eetpatroon is in grote mate beïnvloed door de Vlaamse keuken en gewoontes. (Beeld: Pexels)

Authenticiteit en echtheid zijn belangrijk. Voorverpakte groenten en fruit zijn minder interessant. Ze kopen vooral bulkproducten en liefst in grote aantallen. De producten hoeven er zeker niet allemaal hetzelfde uit te zien. Dat vinden ze eerder verdacht: 'aan een boom groeien niet allemaal appels met hetzelfde uitzicht en van dezelfde grootte'. Hoewel we een aantal groenten gemeenschappelijk hebben in ons menu, eten we andere varianten. De groene en rode paprika's die wij massaal kopen, vinden ze bijvoorbeeld minder lekker dan de lange variant. Hetzelfde geldt voor aubergines: de soort die in de gemiddelde supermarkt ligt, vinden ze smaakloos en taai. Van courgettes kopen ze dan weer het liefst de lichtgroene of de ronde variant, die laatste kan je eenvoudiger opvullen.

Dat de moslimconsument voornamelijk winkelt bij Colruyt en Lidl heeft natuurlijk ook te maken met de prijspolitiek van deze ketens. Prijs is ook voor deze groep consumenten doorslaggevend.

Het bio-label is voor hen niet belangrijk en seizoensgebonden kopen is hen vreemd. Hoewel vooral de Turkse gemeenschap regelmatig vegetarisch kookt, is dit gewoon deel van het menu. Het is voor hen geen statement.

Zuivel, eieren en kip belangrijk

Een aantal producten vind je altijd terug in de koelkast van de moslimconsument. Het valt daarbij op dat ze doorgaans veel voorraad in huis hebben. Wanneer iemand onverwacht langskomt, moet die namelijk altijd mee kunnen aanschuiven. Naast uien, aardappelen, aubergines, delds, sla en verse kruiden, vormen zuivel en eieren de basis van het menu. Ze eten doorgaans enkel jonge kaas in plakjes. Melk en eieren kopen ze in grote hoeveelheden maar wel zo goedkoop mogelijk. Ook yoghurt is een basisproduct maar dan niet onze traditionele yoghurt, wel de Turkse variant. Deze wordt in een doek uitgelekt waardoor het vochtpercentage lager is en het vetpercentage meestal hoger dan in onze traditionele yoghurt (tot 10 procent vet). Dit product is dus wat dikker en romiger.

Gedurende de week gaat de boterhamendoos mee naar het werk. Melk, eieren, kaas en kip zijn basisproducten. (Beeld: Unsplash)

Rachid Lamabarat: "Zuivel is echt een basisproduct voor ons. Ter verduidelijking: de helft van de omzet van de Danonegroep in Afrika is voor rekening van Marokko, terwijl dit land maar 3 procent van de Afrikaanse bevolking vertegenwoordigt."

Kip is het belangrijkste vleesproduct. Voor de afwisseling eten ze ook graag rundsvlees. Het traditionele schapenvlees wordt vooral in de traditionele gerechten gebruikt.

Invloed islam

Zoals niet alle katholieken elke week in de kerk zitten, zo zijn ook niet alle burgers met islamachtergrond praktiserend. De islam geeft in de eerste plaats structuur aan hun leven en gewoontes. Dat verklaart waarom samen eten zo belangrijk is: het heeft zowel een culturele als een religieuze betekenis. Natuurlijk zijn de traditionele gebruiken en feestdagen zoals de ramadan, het suikerfeest en het offerfeest belangrijk. Op die momenten zijn verse producten nog belangrijker dan anders.

Elk individu bepaalt daarnaast hoe hij of zij met deze principes omgaat. Vanuit hun cultuur en religie zijn een aantal regels en restricties bepaald, die ze in mindere of meerdere mate volgen. Wat voeding betreft zijn deze vooral van belang in de keuze van vlees, kaas en yoghurt. Geen varkensvlees eten of producten waar varkensonderdelen of alcohol in zitten, is daar een voorbeeld van, of melkproducten waar gelatine in zit.

Maar ook deze consumenten, vooral vanaf de derde generatie, zoeken in de

eerste plaats naar gemak in hun drukke leven. Je kan inderdaad product per product uitzoeken of het 'halal is' maar daar hebben ze de tijd niet voor, dat is te veel gedoe. Dus koop je sommige producten standaard uit het halalaanbod van de huismerken in de supermarkt of je vult ze aan met producten uit de etnische winkel. De mening van hun omgeving speelt een belangrijke rol. Zo kan een bepaald merk van het ene op het andere moment gebannen worden, omdat ze gehoord hebben dat er een verkeerd E-nummer in hun producten zit. Maar evengoed zijn er moslimconsumenten die daar totaal geen rekening mee houden en vrij kopen.

Het laatste wat deze nieuwe consumenten willen, is dat je ze probeert te lokken door in te spelen op de typische tradities en rituelen. Ze staan net open voor nieuwe invloeden, kijken graag naar kookprogramma's zoals Dagelijkse Kost en halen veel kookinfo online via YouTube, Instagram, Pinterest en Facebook. Ze respecteren hun tradities wel maar leven wel in een Vlaamse context. Rachid Lamabarat: "Het is niet nodig dat je communiceert in het Arabisch of het Turks. Dat verwacht deze consument niet. Kwaliteitsproducten aanbieden en vertrouwen uitstralen is wel belangrijk. Halal is in dat opzicht een soort van kwaliteitsmerk. De vraag is alleen of de traditionele merken ermee willen uitpakken. Zo is er bij mijn weten in België geen enkele kip die niet halal geslacht wordt. Maar weinigen willen daarmee uitpakken om de bestaande consument niet af te schrikken. Bekijk deze nieuwe consumenten gewoon als onderdeel van je marketingmix en doe er je voordeel mee. Anders zullen anderen het wel in jouw plaats doen."

Nieuw: de huwelijkscontracten aangepast!

tekst: Solange Tastenoey

2018 was een jaar waar heel wat aanpassingen gebeurden aan onze wetgeving. Eén hiervan was ook het “huwelijksvermogensrecht”. Sinds de vernieuwing van de wetgeving inzake Huwelijksvermogensrecht (in voege sinds 1 september 2018), zijn er voor de echtgenoten nog meer mogelijkheden. Zij krijgen van de wetgever meer vrijheid om hun contracten aan te passen, eventueel milder te maken en aan te passen aan hun noden! We zetten hier een paar nieuwe punten op een rij.

Nieuw bij het wettelijk huwelijkscontract

Artikel 1399 BW stelt: “Eigen zijn de goederen en schuldvorderingen die aan elk van beide echtgenoten toebehoren op de dag van het huwelijk en die welke ieder van hen tijdens het stelsel verkrijgt door schenking, erfenis of testament.”

Uit dit artikel kunnen we afleiden dat er twee soorten goederen zijn, nl deze die de echtgenoten reeds bezaten vóór het afsluiten van hun huwelijk en de goederen die zij tijdens hun huwelijk krijgen door bijvoorbeeld een erfenis.

Wat betreft de goederen die de gehuwden bezaten vóór ze in **het huwelijk** traden, deze goederen blijven hun eigen goederen. Dus zowel roerende goederen (bv een auto) als onroerende goederen

(een perceel grond, een woning, een bedrijf...).

Wat betreft de goederen die kosteloos verkregen worden **tijdens het huwelijk**, ook deze goederen blijven eigen van de huwelijkspartner die ze bekomt. Hier gaat het om de goederen die de echtgenoten krijgen tijdens hun huwelijk ten gevolge van een erfenis, schenking of testament. Deze goederen blijven toebehoren aan de echtgenoot die ze krijgt.

Wat is er veranderd?

Voor wat betreft dit wettelijk huwelijkscontract heeft de wetgever beter omschreven welke goederen eigen zijn en welke gemeenschappelijk zijn. Bij dit wettelijk huwelijkscontract zijn de *gereedschappen eigen goederen*, mits een betaling aan het gemeenschappelijk vermogen indien ze betaald werden met gemeenschapsgeld.

Vroeger moest de effectieve aankoopwaarde van deze goederen betaald worden bij ontbinding van het huwelijkscontract! De wetgever heeft dit **nu** aangepast. Er moet sinds 1/9/2018 nog alleen de effectieve restwaarde betaald worden.

Een voorbeeld

Een landbouwer koopt een stuk materiaal voor zijn bedrijf. Dit is dus binnen het wettelijk huwelijkscontract een eigen goed. Vele jaren later gaan de landbouwer en zijn vrouw uit elkaar.

In de oude wetgeving zou de landbouwer op het ogenblik van het uit elkaar gaan nog de aankoopwaarde van dit stuk materiaal hebben moeten betalen! Nu moet de landbouwer nog alleen de effectieve restwaarde van dit stuk materiaal betalen! Dit zal heel weinig of misschien zelfs niets meer zijn!

Nieuw bij het huwelijkscontract met volledige scheiding van goederen!

Sinds de vernieuwde wetgeving kan men bij een huwelijkscontract met een volledige scheiding van goederen dit contract milder en aanpassen. Vroeger waren er heel wat onzekerheden en die heeft met nu willen omschrijven en in een wettelijk kader gegoten.

Volgende twee punten zijn nieuw bij het huwelijkscontract met een scheiding van goederen:

1. Het “verrekeningsbeding”:

Bij het contract met een scheiding van goederen zal het voortaan mogelijk worden om te bepalen dat de financieel zwakkere echtgenoot, bijvoorbeeld een bepaald percentage kan bekomen van het vermogen van de andere echtgenoot: het “verrekeningsbeding”.

De regels hieromtrent worden nu in de wet voorzien! *Dit beding is mogelijk zowel bij overlijden als bij echtscheiding.*

Deze mogelijkheid komt er omdat het vaak gebeurt dat één van de gehuwden na enkele jaren werken, thuis blijft om voor het gezin te zorgen. Deze gehuwde (die gehuwd is met een volledige scheiding van goederen), heeft dan geen inkomen meer en blijft met lege handen zitten wanneer het huwelijk beëindigd wordt! Terwijl de andere partner nog wel een vermogen is blijven opbouwen. Op deze manier blijven beide echtgenoten beter beschermd.

We merken op dat een contract met scheiding van goederen vaak wordt afgesloten tussen echtgenoten waarvan één een zelfstandige activiteit uitbaat! Op die manier worden de goederen van de zelfstandige beschermd in geval het

slecht zou gaan met zijn/haar zaak!

2. De "billijkheidsclausule":

Wenst men geen verrekeningsbeding, dan kan men voortaan opteren voor deze "Billijkheidsclausule".

Deze clausule houdt in dat *tijdens een echtscheiding* de rechter de meest vermogende echtgenoot kan verplichten om een deel van diens vermogen af te staan aan de andere echtgenoot die minder vermogend is.

Het maximum bedrag dat hiervoor kan afgestaan worden, bedraagt 1/3 van het vermogen dat tijdens het huwelijk werd bekomen.

OPGEPAST!

- Bij deze billijkheidsclausule is de voorwaarde wel dat de onjuiste situatie ontstaan is door een onvoorzienbare gebeurtenis (bv een ziekte);
- Echtgenoten zijn ook niet verplicht om voor één van deze clausules te opteren!

www.solangetastenoye.be

**Juridisch adviesbureau
Solange Tastenoye**

Hyvarki
Bedrijfshygiëne

- GSP erkend ontsmettingsbedrijf
- Vliegen-, bloedluis- en ongediertebestrijding
- Doseerapparaten, kuikenpapier en beschermingsmaskers
- Reeds meer dan 20 jaar ervaring

Rene Martens
Veldvoort 28, 2990 Wuustwezel
Tel. & Fax 03/669 84 31
hyvarki@skynet.be

ORIGINEEL
Specht
PLUIMVEEMATERIAAL

**»VARIA MET NEST
IN HET MIDDEN«**
**PRODUCENT VAN PLUIMVEEMATERIAAL
SINDS 1961!**

Eierverzameling vanuit het nest in het midden!
Eieren van het systeem worden automatisch verzameld.

Goede overzicht in alle etages!

Nesten aan de buitenkant in de gangen!

Voer, water, eierband op elke etage!

Door de smalle mestbanden is het goede lopen van de banden gegarandeerd!

Diepte van de installatie tot in het midden is één armlengte!

Begaanbare aanvliegroosters!

Dierenvriendelijke nesten!

Op vraag: ook met mestbandbeluchting!

Ten Elsen GmbH & Co. KG

**D-47665 Sonsbeck/Germany
Dassendaler Weg 13
Telefon +49 (0) 2838 912-0
Fax: +49 (0) 2838 2791
www.specht-tenelsen.de
info@specht-tenelsen.de**

Hans Theo Ten Elsen GSM: +49.173-8 79 65 82

Preventietips om stalbrand te voorkomen

Esther Beeckman en Sarah De Smet (Varkensloket),
Suzy Van Gansbeke (Departement Landbouw en Visserij)

Stalbranden zorgen voor drama's en nachtmerries en spijtig genoeg wordt ook de pluimvee-sector jaarlijks hiermee geconfronteerd. In verband met deze problematiek werd tijdens de 4de trefdag van de Varkensacademie (november 2017) door Jan Lobbens van AG-Insurance de focus gelegd op de brandverzekering specifiek voor de landbouw. We nemen graag de samenvatting van deze presentatie over. Duidelijk werd er aangegeven dat er best voor de start van de nieuwbouw al eens overlegd wordt met de verzekeraar zodat men bepaalde voorzorgsmaatregelen kan nemen om het risico op brand, en bijgevolg de brandverzekeringspremie zo laag mogelijk te houden.

Alvorens er een verzekering afgesloten wordt, voert een inspecteur ter plaatse een risicobeoordeling uit. De inspecteur schat de nieuwbouwwaarde van de gebouwen, bespreekt de te verzekeren inhoud en het levend kapitaal, doet een risico-evaluatie en bepaalt de nodige preventiemaatregelen op het bedrijf. Deze risico-evaluatie bepaalt in grote mate de hoogte van de jaarlijkse premie.

Elektriciteit staat met een aandeel van 65% met stip **op 1 als oorzaak** van een brand in landbouwgebouwen. Las- en slijpwerken, verlichtingsarmaturen en

verwarming in combinatie met brandbare isolatie, ophoping van stalgassen zoals ammoniak en methaan, storm- en hagelschade, en brandstichting vervolledigen de lijst van meest voorkomende oorzaken van brand.

Wat zijn de aandachtspunten?

Elektrische risico's

Een landbouwbedrijf wordt aanzien als een industriegebouw. Bijgevolg verplicht het KB van 10 maart 1981 een vijfjaarlijkse keuring van de laagspanningsinstallatie van het bedrijfsgebouwe door een erkend extern keuringsorganisme. De hoogspanningsinstallatie moet jaarlijks worden gekeurd.

Een verkeerd ontworpen of slecht onderhouden elektrische installatie is één van de belangrijkste oorzaken van brand in de landbouwsector (Fig. 1). Daarom is een goed onderhouden, gekeurde en stofvrije elektrische installatie van vitaal belang in het voorkomen van elektrische defecten. De zekeringen benoemen kan je kostbare tijd besparen als zich problemen voordoen.

Het stalklimaat en in het bijzonder het **ammoniakgehalte** in de stal kan het

elektriciteitsnetwerk ernstig aantasten en corrosie veroorzaken. Verder is de elektrische installatie onderhevig aan omgevingsfactoren zoals temperatuurverschillen, vocht, stof en knaagdieren, wat de kans op een mankement aanzienlijk verhoogt. Slecht geïsoleerde of beschadigde kabels en stopcontacten kunnen een kortsluiting en zelfs brand tot gevolg hebben. De komende jaren zal de hoeveelheid elektronica in de stal in de vorm van sturingsmechanismen en dergelijke enkel nog toenemen, waardoor het belang van een degelijk onderhouden elektriciteitsnetwerk alleen maar groter wordt.

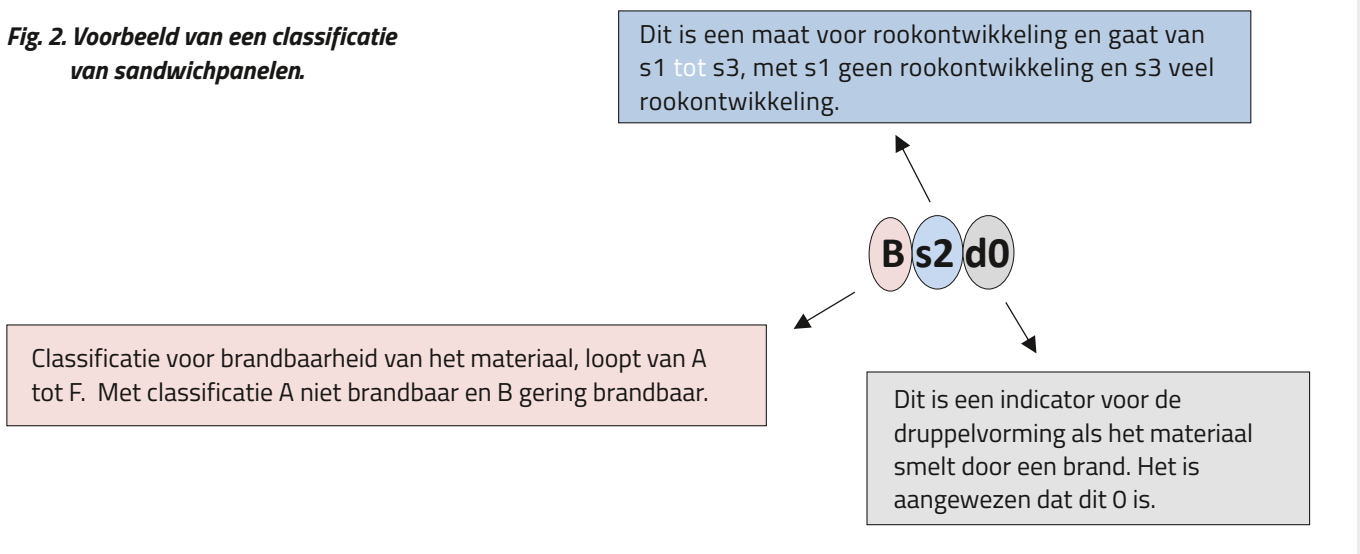
Vooraf in geval van doe-het-zelf werk is er een kans dat de elektrische installatie te zwaar belast wordt. Als de zekeringen te zwaar zijn vergeleken met de geleiders, kan dit zorgen voor het opwarmen en doorbranden van kabels.

Een aandachtspunt bij de verlichting is om deze niet te dicht bij brandbare materialen zoals isolatie te plaatsen daar de geproduceerde stralingswarmte een verhoogd risico op een beginnende brand met zich meebrengt. Ook hier is er de noodzaak om ervoor te zorgen dat de verlichtingsarmaturen afgesloten en stofvrij zijn.

Fig. 1. Een goed afgesloten elektriciteitskast die stofvrij is en waarbij de kabels geen gebreken vertonen is een must. (Bron: PreventAgri)

Fig. 2. Voorbeeld van een classificatie van sandwichpanelen.

Stalconstructie: compartimentering en keuze isolatiemateriaal maken het verschil

Naast compartimentering binnen één-zelfde gebouw, is ook de afstand tussen verschillende gebouwen op het bedrijf van belang. Volgens bijlage 6 (1 MAART 2009 - Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 7 juli 1994 tot vaststelling van de basisnormen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de nieuwe gebouwen moeten voldoen) is de **minimale tussenafstand tussen de verschillende gebouwen** de hoogte van de hoogste gevel. Bij een eventuele brand kunnen de muren van het ene gebouw niet op een ander gebouw vallen of kan een brand niet overslaan, waardoor het risico beter gespreid is. Vaak wordt een minimale afstand van 10 meter tussen agrarische gebouwen vooropgesteld, maar in de praktijk staan de stallen echter vaak dicht bij elkaar, waardoor een overslaande brand moeilijk te voorkomen is.

Een ander belangrijk aspect is de **keuze van isolatiemateriaal**. Vaak wordt PUR (polyurethaan) of PIR (Polyisocyanuraat) in combinatie met een aluminiumlaag gebruikt. Bij een brand zorgt reeds een beperkte hitte voor het loskomen van de aluminiumlaag waardoor het isolatieschuim dat zich eronder bevindt zeer snel kan ontbranden. Een snelle verspreiding van de brand via het dak is op dat moment zeer waarschijnlijk, terwijl de bran-

dende druppels isolatie de brand kunnen verderzetten op de grond.

Om een snelle verspreiding van een mogelijke brand te voorkomen, kan isolatiemateriaal gebruikt worden dat brandwerend behandeld is. Een brandbare stof wordt dan zodanig gecoat dat deze moeilijker brandt, zoals bijvoorbeeld PIR-platen waarin glasvezels zijn verwerkt. Een andere mogelijkheid is het gebruik van minerale wol (glas- of steenwol) die van oorsprong reeds onbrandbaar is. Ook dakcompartimentering en het gebruik van sandwichpanelen met een goede classificatie (zie fig. 2) verlagen het risico op de verspreiding van een beginnende brand drastisch.

Verwarming

Het sporadisch gebruik van verplaatsbare verwarmingstoestellen is evenzeer een hoge risicofactor voor brand. Ook het gebruik van een warmtelampen is niet zonder gevaar. Een correcte ophanging aan een stevige ketting waarbij het stroomsnoer onbereikbaar is voor de dieren, is van cruciaal belang. De minimale ophanghoogte van de lamp is 60 cm en moet ver genoeg zijn van de dieren en brandbare materialen.

Nog volgens bijlage 6 is het verplicht om de brander met een automatisch blusapparaat in een aparte ruimte te plaatsen, dat afgesloten is door een branddeur. De opslag van brandbare materialen in dezelfde ruimte als de brander is verboden.

Enkele eenvoudig toepasbare preventietips op een rij

Door enkele kleine aanpassingen te doen, kan het risico op brand al aanzienlijk verkleind worden. Onderstaande maatregelen vragen een minimale investering aan tijd en geld, waardoor ze gemakkelijk toepasbaar zijn:

- Zorg dat de stal en omgeving goed onderhouden zijn en maak de elektrische installaties en verlichtingsarmaturen regelmatig stofvrij
- Stockeer geen machines en voer geen slijp- en laswerkzaamheden uit waar brandbare materialen zoals hooi of brandstof opgeslagen worden, of waar mestgassen (zoals methaan en ammoniak) zich kunnen ophopen
- Zorg dat de isolatie van de elektriciteitskabels en verlengsnoeren niet beschadigd wordt door stof, vocht, ammoniak of ongedierte - maak hiervoor gebruik van kabelgoten
- Hou luchtinlaten en ventilatiekanalen vrij om een goede ventilatie te bekomen
- Gebruik warmeluchtkanonnen niet in de buurt van brandbare materialen
- Zorg dat de verwarmingsketel in een aparte ruimte staat waar geen brandbare materialen opgeslagen worden
- Respecteer een algemeen rookverbod in de stal (ophoping van brandbare gassen)
- Ventileer voldoende bij het leegmaken van de mestkelders

Wat bevordert een optimale ventilatie van een pluimveestal tijdens koude wintermaanden?

tekst en beeld: Eva Pierré, DGZ

Een pluimveestal optimaal ventileren is een hele uitdaging, zeker tijdens de wintermaanden. Toch loont het de moeite om hier voldoende aandacht aan te geven want een goede ventilatie verbetert de productieprestaties.

Een correct afgestelde ventilatie brengt verse lucht zonder tocht en gelijk verdeeld bij de dieren. Ze verwijdert ook vocht en schadelijke gassen zoals CO₂ en ammoniak uit de stal.

Stel de minimumventilatie niet te laag in

Ook bij koude buitentemperaturen moet een stal voldoende geventileerd worden. Stel de minimumventilatie – dit is de ventilatie die minimaal nodig is om schadelijke gassen uit de stal af te voeren en verse lucht aan te voeren – daarom niet te laag in. Bij vleeskippen zal dit de eerste vier weken van de ronde geen merkbare problemen geven. Toch zal de ontwikkeling van de organen en poten in die periode onvoldoende zijn. Dit komt tot uiting in de laatste twee weken van de ronde, op het moment van maximale vleesproductie, door buikwaterzucht (ascites) en de kippen die door de poten zakken.

Laat de koude buitenlucht opwarmen

Koude lucht is zwaarder dan warme en zakt naar de vloer. Stel daarom het ventilatiesysteem zodanig in dat de instromende lucht als het ware aan het plafond kleeft. Zo kan deze lucht goed mengen met de warmere stallucht en opwarmen voordat ze de dieren bereikt.

Een hogere onderdruk trekt de binnenkomende lucht verder in de stal. In stallen waar de inlaatventielen over de volledige stalwand verdeeld zijn, is het bij koude buitentemperaturen beter om bijvoorbeeld om de vier ventielen eentje iets verder open te zetten en er drie dicht te houden, dan om alle ventielen op een kier te zetten. Rookproeven zijn de ideale manier om na te gaan of de inkomende luchtstromen goed zijn.

Onderschat de windinvloed niet

Wind kan de stroming van de inkomende lucht sterk verstoren. Daarom wordt best al tijdens het uittekenen van een nieuwe stal goed nagedacht over de oriëntatie ervan en het ventilatiesysteem. Bij bestaande stallen kan een weerstation de luchtrichting en -snelheid meten om de invloed van buitencondities op de ventilatie te bepalen. Winddrukken kunnen de situatie verbeteren.

Vermijd tocht

Dieren zullen de plaatsen waar koude

lucht in de stal neervalt vermijden. Hierdoor ontstaan 'open plekken'. Tocht vóór of in de legnesten kan leiden tot meer buitennesteieren. Controleer de stal op spleten en kieren in de muren, rond staldeuren en -poorten. Deze veroorzaken tocht en verstoren het luchtpatroon in de stal.

Opgelet voor stoorzenders

Zorg dat dwarsbalken of andere hindernissen, zoals verlichting, de stroom van de binnenkomende lucht niet verstoren. Want die lucht botst op deze hindernissen en komt recht bij de dieren terecht of ze verliest snelheid waardoor ze niet ver genoeg in de stal geraakt en onvoldoende opgewarmd wordt. De hoogte waarop de inlaatventielen zitten en de vorm ervan kunnen het patroon van de binnenkomende lucht sterk beïnvloeden. Ook dit kunt u met rookproeven nagaan.

Metten is weten

Of de luchtkwaliteit in de stal goed is, kunt u nagaan op basis van metingen van stalluchtparameters zoals het CO₂-ge-

halte. Eenmalig aflezen kan echter een verkeerd beeld geven, het is slechts een momentopname. Meet meerdere keren per dag maar doe het zeker ook op het moment dat de ventilatie op minimum draait, bijvoorbeeld 's morgens vroeg.

Meet de vochtigheid van de stallucht

Door te ventileren wordt het vochtgehalte van de stallucht geregeld. Als die te vochtig is, leidt dat tot nat strooisel, coccidiose en poot- en voetzoolletsels. Is de stallucht te droog, dan hangt er meer stof in de lucht en raken de luchtwegen geïrriteerd. Daarom is het belangrijk om de relatieve vochtigheid (RV) van de stal lucht te kennen.

RV is de hoeveelheid vocht in de lucht op het moment van de meting ten opzichte van de hoeveelheid vocht die de lucht bij dezelfde temperatuur maximaal kan be-

vatten. Deze waarde is sterk afhankelijk van de temperatuur van de lucht. Warme lucht kan meer vocht vasthouden. De RV-waarde ligt best tussen 40% en 60%.

Als de koude buitenlucht onvoldoende vermengt met de warmere stallucht, kunnen er condensdruppels ontstaan op plaatsen waar de vochtige, warme stal lucht in contact komt koudere oppervlakten, bijvoorbeeld op slecht geïsoleerde delen van het dak. Dit kan leiden tot nat strooisel.

Als de stallucht te droog is mag het vernevelsysteem ook tijdens de winter gebruikt worden om die te bevochtigen. Zorg dat er fijn verneveld wordt en er geen druppels gevormd worden. Vernevel bij voorkeur elk uur gedurende een tweetal minuten in plaats van één langere periode per dag. Hou rekening met de RV-waarde van de buitenlucht. Door dagelijks de RV-waarde een aantal keer

te controleren, kunt u bijsturen indien nodig.

Kijk naar het gedrag van de dieren

Het belangrijkste is de tijd te nemen om te kijken naar het gedrag, de verdeling en de beweging van de dieren in de stal. Dit gebeurt best vooraleer de stal te betreden, via het raampje in de voorruimte. In een stal waar de dieren weinig bewegen en samentroepen is het te koud.

Vermoedt u een probleem met de ventilatie, breng dan in kaart wanneer de problemen optreden. In welk seizoen, tijdens warmere of net koudere periodes, vanaf welke dag tijdens de ronde, enz. Bespreek deze bevindingen met uw bedrijfsdierenarts om tot een oplossing te komen.

Bron: Cold weather management workshop University of Georgia, USA.

Adverteren in de vernieuwde website van Pluimvee of in de wekelijkse nieuwsbrief?

Mail naar advertenties@pluimvee.be

of neem contact op met
Luc Maertens 0498 04 06 91

Oordeelsestraat 84
5111 PL Baarle-Nassau
T 06 - 205 39 464
F 013 - 590 4714

Stallenreiniging

"Gespecialiseerd in het uitmesten en reinigen van stallen"

Ook voor machinale roosterreiniging

www.stallenreinigingvantilburg.nl
E info@stallenreinigingvantilburg.nl

den Ouden Oirschot
Pluimveeservicebedrijf

Meer dan 25 jaar dienstverlenend in de pluimveewereld

Vangen, laden en lossen van kuikens, legkippen, moederdieren en kalkoenen

Nieuwedijk 26
5688 LK Oirschot

+31 (0)411 - 68 84 92
+31 (0)411 - 68 84 93

info@denoudenoirschot.nl
www.denoudenoirschot.nl

IKB NEA

Pluimvee en konijnen

Tabel 5: Noteringen levend pluimvee en konijnen 2018

WEEK	DATUM	EXTRA ZWAAR	BRUINE SOEP	WITTE SOEP	BRAAD	ABC	KONIJNEN
1	03-01-18	0,59	0,23	0,16	0,83	0,86	2,27
2	10-01-18	0,59	0,23	0,16	0,82	0,85	2,20
3	17-01-18	0,59	0,20	0,13	0,82	0,84	2,17
4	24-01-18	0,59	0,17	0,10	0,82	0,84	2,15
5	31-01-18	0,61	0,14	0,07	0,84	0,84	2,15
6	07-02-18	0,64	0,13	0,06	0,86	0,84	2,15
7	14-02-18	0,66	0,13	0,06	0,88	0,84	2,15
8	21-02-18	0,69	0,11	0,04	0,88	0,85	2,15
9	28-02-18	0,69	0,10	0,03	0,88	0,85	2,15
10	07-03-18	0,69	0,09	0,02	0,88	0,86	2,15
11	14-03-18	0,69	0,09	0,02	0,88	0,86	2,15
12	21-03-18	0,69	0,08	0,01	0,88	0,86	2,15
13	28-03-18	0,66	0,08	0,01	0,88	0,86	2,15
14	04-04-18	0,64	0,06	0,00	0,88	0,86	2,00
15	11-04-18	0,60	0,06	0,00	0,87	0,86	1,95
16	18-04-18	0,58	0,05	-0,02	0,87	0,86	1,90
17	25-04-18	0,55	0,05	-0,02	0,87	0,86	1,75
18	02-05-18	0,54	0,05	-0,02	0,89	0,86	1,70
19	09-05-18	0,52	0,04	-0,03	0,90	0,86	1,60
20	16-05-18	0,52	0,03	-0,04	0,92	0,87	1,50
21	23-05-18	0,52	0,01	-0,06	0,92	0,89	1,50
22	30-05-18	0,52	0,01	-0,06	0,94	0,89	1,40
23	06-06-18	0,52	-0,01	-0,08	0,94	0,90	1,40
24	13-06-18	0,52	-0,01	-0,08	0,94	0,90	1,40
25	20-06-18	0,52	-0,01	-0,08	0,94	0,91	1,40
26	27-06-18	0,50	-0,01	-0,08	0,96	0,91	1,40
27	04-07-18	0,48	-0,01	-0,08	0,96	0,93	1,40
28	11-07-18	0,47	-0,01	-0,08	0,96	0,93	1,40
29	18-07-18	0,47	-0,01	-0,08	0,96	0,93	1,40
30	25-07-18	0,47	0,00	-0,07	0,96	0,93	1,35
31	01-08-18	0,48	0,01	-0,06	0,96	0,93	1,35
32	08-08-18	0,50	0,03	-0,06	0,97	0,93	1,35
33	15-08-18	0,50	0,03	-0,06	0,97	0,94	1,40
34	22-08-18	0,53	0,07	0,00	0,97	0,94	1,50
35	29-08-18	0,57	0,08	0,01	0,97	0,94	1,65
36	05-09-18	0,59	0,08	0,01	0,97	0,94	1,68
37	12-09-18	0,59	0,08	0,01	0,97	0,94	1,83
38	19-09-18	0,58	0,08	0,01	0,96	0,94	1,90
39	26-09-18	0,58	0,08	0,01	0,93	0,94	2,00
40	03-10-18	0,59	0,08	0,01	0,89	0,93	2,15
41	10-10-18	0,60	0,08	0,03	0,89	0,91	2,30
42	17-10-18	0,61	0,10	0,05	0,88	0,90	2,40
43	24-10-18	0,61	0,10	0,05	0,85	0,89	2,50
44	31-10-18	0,62	0,09	0,04	0,80	0,89	2,60
45	07-11-18	0,64	0,08	0,03	0,79	0,87	2,65
46	14-11-18	0,64	0,08	0,02	0,78	0,86	2,70
47	21-11-18	0,64	0,08	0,02	0,76	0,85	2,70
48	28-11-18	0,61	0,07	0,01	0,75	0,83	2,70
49	05-12-18	0,58	0,06	0,00	0,75	0,82	2,60
50	12-12-18	0,55	0,06	0,00	0,75	0,81	2,60
51	19-12-18	0,54	0,06	0,00	0,75	0,80	2,60
52	26-12-18	0,54	0,06	0,00	0,75	0,79	2,4
Gemiddelde euro zonder toeslag		0,58	0,07	0,00	0,88	0,88	1,96
2018		0,58	0,07	0,00	0,88	0,88	1,96
2017		0,51	0,16	0,09	0,87	0,85	1,93
2016		0,25	0,01	-0,04	0,87	0,87	1,85
2015		0,56	0,24	0,18	0,91	0,91	1,93
2014		0,62	0,28	0,23	0,93	0,92	1,92
2013		0,61	0,25	0,21	0,97	0,97	1,96
2012		0,56	0,24	0,20	0,95	0,95	1,89
2011		0,43	0,19	0,16	0,93	0,92	1,91
2010		0,40	0,17	0,13	0,86	0,84	1,86
2009		0,41	0,22	0,18	0,83	0,83	1,78
2008		0,49	0,19	0,15	0,87	0,88	1,78

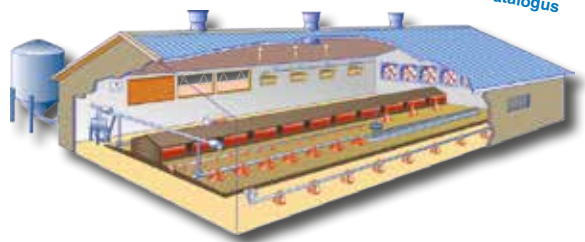

Stalinrichting nodig:
bespaar geld, bestel
bij Agromax!

www.agromax.nl

bestel onze
gratis catalogus

Sleepketting-, panvoer- en hanenvoersystemen

Drinkstelsel ventilatie koeling nestmatten

AgroMax
poultry equipment

Wijchen, Nederland
Tel.: +31 (0)24 6487227
E-mail: info@agromax.nl

Turfstrooisel als bodembedekking voor pluimvee

- Voor een beter stalcomfort, hygiëne en dierwelzijn
- Minder voetzoollaesies
- Uitermate veilig door een lage PH
- Biologische afbreekbaar
- Constante kwaliteit
- Scherpe prijs

VERVOER HERRIJGERS

Herrijgers/Hervado BVBA
Tel 03/667.49.40
GSM 0478/38.83.84
www.Herrijgers-BVBA.be

Space 2019: van 10 tot 13 september

De volgende editie van de Franse vakbeurs Space gaat in Rennes, in het hart van Bretagne, door van 10 tot 13 september. De editie van vorig jaar lokte 108.347 professionele bezoekers waaronder 14.418 buitenlanders uit 121 landen. Space werd vorig jaar ingevuld door 1410 exposanten verspreid over 11 expositiehallen en ruime buitenterreinen. Alles samen goed voor 16 ha. Meer info is te vinden op de website: space.fr

Brazilië exporteerde 5,1% minder kippenvlees in 2018

Brazilië is de grootste pluimvee exporteur ter wereld en omwille van problemen met o.a. salmonella en logistieke problemen door stakingen kende het een moeilijk jaar. In de eerste jaarhalf van 2018 was de uitvoer zelfs 13,4% lager dan in 2017. Maar in de 2de helft heeft de export zich sterk herpakt zodat uiteindelijk op een 5,1% lager volume (4,1 miljoen ton) uitgekomen werd in vergelijking met 2017, aldus de Braziliaanse vereniging van dierlijk eiwit (ABPA). Vooral de laatste maand (**december**) werd, volgens de schatting van de ABPA, een **recordvolume** (321.000 ton) geëxporteerd dat 9,9% hoger was dan in dezelfde maand van 2017.

De voorzitter van de ABPA (Francisco Turra) verwacht dat de goede flow tijdens de 2de jaarhalf van 2018 zich verder zal doorzetten in 2019. Hij steunt zich hiervoor op de maatregelen die genomen werden om de problemen, die zich in 2018 voorgedaan hebben, te voorkomen. De doelstelling is om tegen het einde van 2020 maandelijks te komen tot een gezamenlijk exportvolume van 500.000 ton kippen- en varkensvlees. Dit zogenaamde 500 K project, ondersteund door de ABPA, werd hiervoor opgericht (WattAgNet).

Amerikanen verorberden tijdens het "Super Bowl" weekend 1,38 miljard kippenvleugels

Einde januari wordt traditiegetrouw het superbowl (= de finale van het Amerikaans voetbal) weekend gehouden. Het geliefkoosde hapje tijdens dit mega event zijn gefrituurde kippenvleugels. Volgens de 'National Chicken Council (NCC)' zou er dit jaar een **record consumptie** van zomaar eventjes 1,38 miljard kippenvleugels plaatsgevonden hebben.

Omwille hiervan richtte de NCC een oproep naar President Trump om de maandag na het "Super Bowl" weekend uit te roepen tot 'National Chicken Wing Appreciation Day' en er terzelve tijd een verlofdag aan toe te kennen. Een internet petitie is hiervoor opgestart. Om een idee te hebben waarvoor 1,3 miljard kippenvleugels staan: dit komt neer op 4 vleugeltjes per Amerikaan. Of moesten deze vleugels aan elkaar gelegd worden dan kun je 3 maal rond de aarde cirkelen (The Poultry Site).

Ziekte van Newcastle (NCD) blijft voor problemen zorgen in California

Reeds sedert mei 2018 werd in de staat California virulente NCD vastgesteld op hobbymatige houderijen met pluimvee. Intussen is de teller opgelopen tot 300 haarden en recenter werd ook NCD vastgesteld **op 3 commerciële bedrijven**. In totaal werden op deze 3 bedrijven 500.000 dieren geruimd.

In januari is er nu ook een eerste haard, op een hobbybedrijfje, van virulente NCD vastgesteld in Utah. Dit bevestigt dat in de US men de zaak nog niet onder controle heeft. Gelukkig heeft ons land, na de NCD problemen van vorig voorjaar, in december opnieuw zijn ziektevrije statuut bekomen bij de werelddiergezondheidsorganisatie.

**Vangploegen nodig voor het verladen van bedrijfspluimvee?
International Poultry Services regelt het voor u!**

IPS INTERNATIONAL
POULTRY
SERVICES

Werkgebied: Nederland | België | NRW

www.ipsbv.com

Amentstraat 17A

6039 RA Stramproy (NL)

+31(0)495-563 599

sales@ipsbv.com

NEN
4400-1

Marktprijzen

Eierprijzen markt Kruishoutem (volgens prijzencommissie) - per 100 stuks in euro

Witschalige eieren

	4.12	11.12	18.12	25.12	4.12	11.12	18.12	25.12
	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel
Cat 0	8,67	8,26	8,26	8,10	8,87	9,00	9,02	8,96
Cat 1	7,43	7,02	7,02	6,86	7,63	7,76	7,78	7,72
Cat 2	6,91	6,53	6,53	6,38	7,14	7,23	7,32	7,39
Cat 3	6,39	6,04	6,04	5,89	6,74	6,83	6,92	7,01
Cat 4	5,87	5,55	5,55	5,41	6,15	6,23	6,32	6,41
Cat 5	5,35	5,06	5,06	4,93	5,07	5,12	5,17	5,25
Cat 6	4,62	4,53	4,53	4,40	4,62	4,53	4,53	4,40
Cat 7	4,10	4,02	4,02	3,91	4,10	4,02	4,02	3,91

Bruinschalige eieren

	4.12	11.12	18.12	25.12	4.12	11.12	18.12	25.12
	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel
Cat 0	9,07	8,66	8,66	8,50	9,78	9,87	10,00	10,07
Cat 1	7,83	7,42	7,42	7,26	8,54	8,63	8,76	8,83
Cat 2	7,31	6,93	6,93	6,78	7,94	8,02	8,14	8,23
Cat 3	6,79	6,44	6,44	6,29	7,29	7,38	7,48	7,58
Cat 4	6,27	5,95	5,95	5,81	6,45	6,54	6,62	6,72
Cat 5	5,75	5,46	5,46	5,33	5,14	5,19	5,24	5,32
Cat 6	4,82	4,73	4,73	4,60	4,82	4,73	4,73	4,60
Cat 7	4,30	4,22	4,22	4,11	4,30	4,22	4,22	4,11

Pluimveemarkt prijzencommissie Deinze (met inbegrip Belplume toeslag)

Week van	5.12	12.12	19.12	26.12
extra zware soepkippen	0,57€-0,59€	0,54€-0,56€	0,53€-0,55€	0,53€-0,55€
bruine soepkippen	0,05€-0,07€	0,05€-0,07€	0,05€-0,07€	0,05€-0,07€
witte soepkippen	-0,01€-0,01€	-0,01€-0,01€	-0,01€-0,01€	-0,01€-0,01€
braadkippen	0,74€-0,76€	0,74€-0,76€	0,74€-0,76€	0,74€-0,76€
ABC	0,82 €	0,81 €	0,80 €	0,79 €
konijnen	2,60 €	2,60 €	2,60 €	2,40 €

Vernieuwde website www.poultryshop24.com
 In/verkoop van: Pluimvee inventaris,
 eierinpakkers en sorteermachines

Te koop Moba 70+AX92 stapelaar
Moba 100+AX92 stapelaar
Te koop Moba 3500 en Moba 5000
Gevraagd kooihuisvesting voor legkippen

info@poultryshop24.com
+31 6 53646226

Te koop gevraagd alle soorten soepkippen

* Hoogste vaste prijs of
* Hoogste prijs Deinze+
* Betaling binnen 2 dagen
* Correcte afname

014-45 30 40 (B)
 0031-492 537 066 (NL)   0031-653 487 136 (GSM)
www.venpoultry.nl --- info@venpoultry.nl

Handelsnoteringen Kruishoutem

Witschalige eieren

	4.12	11.12	18.12	25.12	4.12	11.12	18.12	25.12
	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel
XL	9,47	9,06	9,06	8,90	9,67	9,80	9,82	9,76
L	7,71	7,33	7,33	7,18	7,94	8,03	8,12	8,19
M	6,67	6,35	6,35	6,21	6,95	7,03	7,12	7,12
S	5,22	5,13	5,13	5,00	5,22	5,13	5,13	5,00

Bruinschalige eieren

	4.12	11.12	18.12	25.12	4.12	11.12	18.12	25.12
	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel
XL	9,87	9,46	9,46	9,30	10,58	10,67	10,80	10,87
L	8,11	7,73	7,73	7,58	8,74	8,82	8,94	9,03
M	7,07	6,75	6,75	6,61	7,25	7,34	7,42	7,52
S	5,42	5,33	5,33	5,20	5,42	5,33	5,33	5,20

Gemiddelde poeljenprijs aanpassing

Jaar-week	Gemiddelde Poeljenprijs Aanpassing	
	Gemiddelde opfokvoederprijs €/100 kg	Aanpassing €/100 afgeleverde poeljen
2018/50	30,86	64,30
2018/51	30,89	64,44

Prijzen grondstoffen (per ton)

	4.12	11.12	18.12	25.12
Tarwe	180,50 €	181,00 €	185,00 €	184,00 €
Wintergerst	189,00 €	189,50 €	191,00 €	190,00 €
Maïs (30% vocht)	108,00 €	108,00 €	108,00 €	108,00 €

Ross® 308 is Simply the Better Bird

The Ross 308 facts:

- Leading FCR
- Competitive Meat Yield
- Low Cost Production

Choose the better bird.
www.aviagen.com/ross

Aviagen®

**TROTS
OP MIJN
KIPPEN**

Van kuiken tot gezonde braadkip?

Vertrouw op de expertise van Spoormans. Wij werken mee aan gezond kippenvlees en zijn daar terecht al meer dan 70 jaar trots op.